

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om ombildande av Bilregistercentralen till ett aktiebolag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om ombildande av Bilregistercentralen till aktiebolag samt om vissa uppgifter för bolaget. Genom lagen ges statsrådet rätt att överlåta den egendom som det statliga affärsverket Bilregistercentralen besitter och affärsverkets rörelse på ett nytt aktiebolag, vars verksamhetsområde föreslås vara fordonsbesiktningstjänster och annan lämplig affärsverksamhet i anslutning därtill. Bolaget fortsätter huvuddelen av Bilregistercentralens verksamhet.

Genom lagen skall bolaget dessutom under år 1996 åläggas att ta emot förarexamina.

Bilregistercentralens nuvarande uppgifter av myndighetskaraktär i anslutning till datasystemet för vägtrafiken, registreringen av fordon och körkort samt fordonsbesiktningen skall bli statliga myndighetsfunktioner i samband med bolagiseringen av affärsverket. Dessa funktioner skall tillsammans med fordonsförvaltningen, som sköter vissa myndighetsuppgifter som hänför sig till vägtrafiken, sammanslås till ett nytt ämbetsverk, med namnet fordonsförvaltningscentralen. En del av Bilregistercentralens egendom skall överflyttas på fordonsförvaltningscentralen.

Registreringsuppgifter beträffande fordon skall skötas även vid besiktningstillfällen, som fått koncession för besiktningssuppgifter. Dessutom föreslås, att sådana idkare av fordonsbesiktning som erhållit vederbörligt tillstånd skall tillåtas göra samma typ av anmälningar om direktregistrering av fordon

som är tillåtet för t.ex. bilföretag. Anmälningar skall fortfarande kunna tillställas fordonsförvaltningscentralen även per post.

Största delen av den personal som är anställd hos Bilregistercentralen övergår i det nya aktiebolagets tjänst. De ca 160 personer som sköter registrerings- och beskattningsuppgifter vid Bilregistercentralens huvudkontor övergår dock i fordonsförvaltningscentralens tjänst.

I propositionen föreslås också att lagen om koncession för fordonsbesiktning skall upphävas och att en lag om koncession för besiktning och registrering av fordon skall stiftas. Den mest betydande ändringen är att kravet på oberoende av trafik- och bilförsäkring skulle strykas och att kraven på sakkännedom i fråga om besiktningssamverksamhet höjs.

Det nya bolag skall vara i jämbördig ställning i förhållande till andra som bedriver besiktningssamverksamhet.

I propositionen föreslås vidare att lagen om datasystemet för vägtrafiken skall ändras så, att utlämnandet av uppgifter ur datasystemets olika delregister skall regleras exaktare och enhetligare än för närvarande. Samtidigt föreslås vissa ändringar bli gjorda beträffande utlämnandet av uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken. Dessa ändringar gäller i synnerhet myndigheternas rätt att få uppgifter samt fordonsägarens och -innehavarens rätt att förbjuda utlämnandet av sina adressuppgifter per telefon.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av 1996.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Inledning	4
2. Nuläge	4
2.1. Lagstiftning och praxis	4
2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet	6
2.3. Bedömning av nuläget	7
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	7
3.1. Mål	7
3.2. Alternativa organisationsmodeller för Bilregistercentralen	8
Tre alternativ	8
Bilregistercentralen som affärsverk	8
Bolagisering av besiktningsverksamheten	9
Bolagisering av Bilregistercentralen med alla sina funktioner	10
3.3. De viktigaste förslagen	10
Bolagisering av Bilregistercentralen	10
Organisering av uppgifter av myndighetskaraktär	10
Ändringar som gäller koncession för besiktningsuppgifter	11
Utlämnande av uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken	12
4. Propositionens verkningar	12
4.1. Ekonomiska verkningar	12
Bildandet av aktiebolaget	12
Det under bildning varande aktiebolagets egendom	13
Verkningar för statsekonomin	13
Verkningar för det under bildning varande bolaget	14
4.2. Verkningar för personalen	14
4.3. Verkningar för kunderna	14
5. Beredningen av propositionen	15
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	15
Beredning i arbetsgrupper	15
Riksdagens yttrande	15
5.2. Remissutlåtanden	16
DETALJMOTIVERING	16
1. Lagförslagen	16
1.1. Lag om ombildande av Bilregister-centralen till ett aktiebolag samt om vissa uppgifter för bolaget	16
1.2. Lag om fordonsförvaltningscentralen	18
1.3. Lag om koncession för besiktning och registrering av fordon	18
1.4. Vägtrafiklagen	22
1.5. Lagen om ett datasystem för vägtrafiken	23
1.6. Lag om transport av farliga ämnen	30
2. Närmare stadganden och bestämmelser	31
3. Ikraftträdande	31
LAGFÖRSLAGEN	
1. Lag om ombildande av Bilregistercentralen till ett aktiebolag samt om vissa uppgifter för detta bolag	32
2. Lag om fordonsförvaltningscentralen	33
3. Lag om koncession för besiktning och registrering av fordon	34

4.	Lag om ändring av 84 och 106 b §§ vägtrafiklagen	39
5.	Lag om ändring av lagen om ett datasystem för vägtrafiken	39
6.	Lag om ändring av 20 § lagen om transport av farliga ämnen	44

BILAGA**Paralleltexter**

4.	Lag om ändring av 84 och 106 b §§ vägtrafiklagen	45
5.	Lag om ändring av lagen om ett datasystem för vägtrafiken	46
6.	Lag om ändring av 20 § lagen om transport av farliga ämnen	61

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I Finland har fordon registrerats och besiktigats sedan 1922. Med början samma år har genomgången förarexamen varit en förutsättning för att erhålla körkort. Den grundläggande målsättningen för registreringen, besiktningen och examina är att förbättra trafiksäkerheten.

Fr.o.m. 1968 har Bilregistercentralen och dess fältorganisation skött alla nämnda funktioner. Funktionerna har fortsättningsvis förbättrats både i fråga om kvaliteten och servicen. Även målsättningen för funktionerna har ändrats. Förutom trafiksäkerheten har minskande av miljöskador satts som mål för besiktningen. En betydande uppgift vid registreringen är den informationstjänst, som avser fordon och körkort.

Besiktungsverksamheten som tidigare skedde huvudsakligen ute på gatan överfördes fr.o.m. 1974 gradvis till besiktningstationer där hjälpmedel och mätinstrument för att underlätta arbetet och höja dess kvalitet togs i bruk. Besiktningssstationsnätet utvidgades från de 29 ställen där besiktningmän var verksamma på 1960-talet till de nuvarande 78 verksamhetsställen. Även ställen där förarexamen avläggs har mångdubblats under de senaste 20 åren.

Fordonsregistreringen överfördes från länsstyrelserna till bilregistercentralen 1966 och körkortregistreringen från polisdistrikten 1972. I syfte att förbättra fordonsregistrets tidsenlighet och kundservice överfördes mottagningen av registreringarna från polisen till postanstalterna 1989. År 1991 skapades ett system med direktregistrering, dvs bilaffärer och motsvarande gavs rätt att införa fordon, som de ägde eller hade sålt, i registret. Vare sig kunden skötte sina ärenden genom post eller bilaffär, skickade Bilregistercentralen registerutdraget till kunden per post. Besiktningssställena gavs rätt att sköta registreringsfunktionerna direkt, varvid kunden fick registerutdraget på en gång samt vid behov även registrerskyltarna.

Bilregistercentralen har sedan ingången av 1993 bedrivit sin verksamhet i form av ett statligt affärsverk. Under affärsverksreformens första år hade Bilregistercentralen monopolställning inom sina samtliga verksamhetsområden. Vid ingången av 1994 öppna-

des Bilregistercentralens viktigaste sektor, fordonsbesiktningen för konkurrens.

Affärsverksamhet som staten bedriver i en konkurrenssituation bör skötas på samma villkor som privata företag. Bilregistercentralens ställning både som förrättare av fordonsbesiktning i en konkurrenssituation och som skötare av registrering av fordon och körkort i en monopolsituation bör således ändras. Också fördraget om Europeiska unionen förutsätter att konkurrensneutraliteten förverkligas.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Bilregistercentralen är ett statligt affärsverk enligt lagen om statens affärsverk (627/87). Den hör till trafikministeriets förvaltningsområde. Bilregistercentralen finansierar sin verksamhet med sina egna inkomster. Skatteförvaltningen ersätter dessutom Bilregistercentralen för kostnaderna i samband med uppbörden av den egentliga fordonsskatten.

Enligt lagen om Bilregistercentralen (988/92) tillhandahåller centralen i egenskap av affärsverk tjänster som gäller besiktning och registrering av fordon samt tjänster som gäller förarexamina. Centralen sköter också de debiterings-, uppbörds- och redovisningsuppgifter i fråga om den egentliga fordonskatten vilka stadgas i lagen om skatt på motorfordon (722/66) samt bedriver annan affärsverksamhet som har samband med dess verksamhetsområde.

Bilregistercentralen skall med beaktande av kundernas och hela samhällets allmänna behov se till att det enligt förutsättningarna för affärsverksamheten finns ett ändamålsenligt utbud på tjänster som hör till dess åligganden och att tjänsterna utvecklas på ett sätt som främjar trafiksäkerheten.

Enligt 10 § lagen om statens affärsverk skall riksdagen årligen i samband med behandlingen av statsbudgeten godkänna de centrala målen för Bilregistercentralens service och övriga verksamhet. En särskild uppgift för Bilregistercentralen är att i egenskap av affärsverk främja trafiksäkerheten

och miljövården inom sitt eget verksamhetsområde. Uppgiften är att hjälpa kunderna att slå vakt om sitt fordonets skick och vederbörliga skötsel samt de grundläggande färdigheterna i fråga om framförandet av fordonet. Genom att upprätthålla vägtrafikens datasystem skapas förutsättningar för trafikövervakning samt för egen och intressegruppers verksamhet, som främjar trafiksäkerhet och effektivitet. Bilregistercentralen erbjuder också frivilliga tjänster, som lämpar sig för dess verksamhet.

I enlighet med lagen om koncession för fordonsbesiktning (1371/93) öppnades fordonsbesiktningen för konkurrens vid ingången av 1994. Under år 1994 beviljades koncession endast inom sådana kommuner, varifrån avståndet till Bilregistercentralens närmaste besiktningstation var minst 30 kilometer. Enligt sistnämnda lag skall en sökande som uppfyller kraven på tillförlitlighet, sakkunnighet, solvens och oberoende på ansökan beviljas tillstånd att bedriva fordonsbesiktning och därtill ansluten verksamhet samt att mata in med denna verksamhet förknippade uppgifter i fordonsregister. Den som söker koncession skall även kunna säkerställa att verksamheten är av tillräckligt hög kvalitet och att kunderna behandlas lika samt sörja för behövlig datasekretess.

Koncession för fordonsbesiktning beviljas enligt fordonsslag och besiktningsslag antingen så, att koncessionen gäller årsbesiktningar i fråga om person-, paket- och lastbilar samt deras släpvagnar, avgaskontroller och andra kontroller av fordonets skick, eller så, att koncessionen gäller alla besiktningar, med undantag av typbesiktningar och EG-typgodkännanden.

Koncessionshavaren skall utföra besiktningar av de fordon som koncessionen gäller, oberoende av fordonets märke och modell samt tidpunkten för ibruktage och andra motsvarande omständigheter. Avgifterna för besiktningarna får inte heller vara beroende av dessa omständigheter. Koncessionshavaren skall vidare ordna sin verksamhet så att andra omständigheter än bedömningen av fordonets skick och av hur det i övrigt stämmer överens med gällande bestämmelser inte kan inverka på slutresultatet av besiktningen eller kontrollen. På den personal som utför besiktningar tillämpas vad lagen om förvaltningsförfarande (598/82) stadgar om jäv. Ändring i ett beslut som en

koncessionshavare har fattat i ett besiktningssak ärende får sökas enligt förvaltningsrättsligt ändringsökande genom att rättelseyrkande framställs till fordonsförvaltningen.

Samtidigt som besiktningsverksamheten öppnades för konkurrens avskiljades den fordonsförvaltningsenhet som vid ingången av 1994 inrättades för att sköta Bilregistercentralens myndighetsuppgifter från Bilregistercentralen till ett separat ämbetsverk, fordonsförvaltningen, som är underställd trafikministeriet. Fordonsförvaltningen har bl.a. till uppgift att sköta tillsynsuppgifterna enligt lagen om koncession för fordonsbesiktning.

Enligt lagen om ett datasystem för vägtrafiken (819/89) skall datasystemet för vägtrafiken och dess delregister föras av fordonsförvaltningen. Fordonsförvaltningen skall också svara för principiella frågor som gäller datainnehållet i och användningen av registren inom datasystemet för vägtrafiken samt utlämnandet av uppgifter ur dessa register. Bilregistercentralen sköter för sin del mottagandet av anmälningar som gäller registeruppgifter, utlämnandet av uppgifter och utskickandet av utskrifter samt annan dataservice. Bilregistercentralen sköter vidare upprätthållandet av datasystemet för vägtrafiken på uppdrag av fordonsförvaltningen och deltar i utvecklandet av datasystemet.

Enligt 84 § 1 mom. vägtrafiklagen (267/81) är användning i trafik av ett motor drivet fordon och av ett släpfordon som är lämpat att kopplas till det förbjuden, om fordonet inte har besiktats och på behörigt sätt anmälts för registrering. Registrering är således en skyldighet och ett villkor för användningen av fordon i trafiken. Registreringen innebär inte överföring av äganderätten och är inte ett bindande bevis på den.

Enligt 84 § 2 mom. vägtrafiklagen är importören och tillverkaren av ett fordon samt dess ägare och innehavare skyldiga att hos registermyndigheten eller till den som sköter registrering av fordon anmäla registeruppgifterna samt ändringar i dessa i enlighet med vad som stadgas i förordning. Genom förordningen om registrering av fordon (1703/92) har utfärdats närmare stadganden om registreringsskyldighet och registreringsförfarande. Med stöd av nämnda förordning innehas ansvaret för uppgifter som gäller registrering av fordon i huvudsak av Bilre-

gistercentralen och dess besiktningsställen. Registreringsanmälan kan, om stadgade förutsättningar föreligger, också inlämnas på en postanstalt eller till ett företag som beviljats tillstånd till direktregistrering av fordon.

Besiktningsstället kontrollerar och behandlar anmälan, matar in uppgifterna i fordonsregistret samt matar ut och överlämnar till kunden ett registerutdrag samt vid behov registreringsskyltar.

Då anmälan inlämnas på en postanstalt skall den kontrollera och behandla samt sända den vidare till Bilregistercentralen för slutlig behandling samt för införande i registret. Registerutdraget tillställs kunden per post.

Direktregistreraren skall kontrollera anmälan och via ett mellanlagringsskede mata in uppgifterna om anmälan i fordonsregistret. Bilregistercentralen svarar för att registerutdraget automatiskt sänds till kunden per post.

I 64 § vägtrafiklagen stadgas om kör rätt och körkort som krävs för framförande av motordrivet fordon. I 71 § vägtrafiklagen stadgas återigen om den förarexamen som är en förutsättning för att körkortet skall ges ut. Bilregistercentralen sköter med stöd av körkortsförordningen (845/90) registreringen av uppgifter som gäller kör rätt och körkort samt tar emot förarexamina.

Koncession för fordonsbesiktning har till den 15 maj 1995 beviljats nio privata besiktningsföretagare, varav sex hittills har inlett sin verksamhet. Dessutom är fem ansökningar om koncession anhängiga vid trafikministeriet. De privata fordonsbesiktarnas marknadsandel utgör för närvarande endast två procent av samtliga besiktningar och andelen beräknas öka till mellan 6 och 8 procent före utgången av 1995.

2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

I nästan alla bildominerade länder besiktas och registreras samt kontrolleras fordonsförarens körskicklighet genom en särskild examen. Organiseringen av verksamheten varierar. Den allmänna strävan i fråga om fordonsbesiktningen är dock att de privata besiktningsinrättningarna besiktar fordonen, dvs. utför de tekniska kontrollerna, och en oberoende myndighet utövar tillsyn över dessa kontroller.

Sverige har ett separat aktiebolag med statsmajoritet för utförande av besiktningar. Efterkontrollerna av person- och paketbilar som underkänts i besiktningen kan numera utföras av sådana auktoriserade verkstäder som uppfyller de stränga krav som uppställs. Besiktningsverksamheten kommer enligt planerna att öppnas för konkurrens i Sverige vid ingången av 1996, då privata besiktningsställen kan börja utföra besiktningar. I Sverige sköter vägverket de uppgifter som gäller fordonsregistrering och förarexamina. Till vägverkets uppgifter hör också allmän trafiksäkerhetsupplysning.

Också i Norge har bilregistercentralens huvudsakliga uppgifter organiserats så att de lyder under vägverket. En regelbunden årsbesiktning skall påbörjas 1998 i enlighet med ett EG-direktiv.

I Danmark svarar polismyndigheterna vid justitieministeriet för registreringsuppgifterna, och en separat statlig enhet under trafikministeriet sköter besiktningarna. På Island är bilregistercentralens alla viktigaste uppgifter organiserade i form av ett aktiebolag.

I Storbritannien svarar en statlig registreringsenhet för registreringarna, medan privata verkstäder återigen sköter fordonsbesiktningarna. Så är det även i Nederländerna där privata verkstäder sköter besiktningarna.

I Tyskland för de federala myndigheterna ett centralregister varutöver varje delstat för sitt eget fordonsregister. Både statliga myndigheter och privata företagare utför besiktningar. I Estland har verksamheten inlett vid en bilregistercentral, som har samma serviceutbud som bilregistercentralen i Finland med undantag av beskattningssuppgifterna. I Estland kan fordonsbesiktningar utföras också av privata besiktningsställen.

I rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om provning av motorfordons och tillhörande släpfordons trafiksäkerhet (77/143/EEG), sådant det lyder ändrat genom direktiven 88/449/EEG, 91/225/EEG och 91/328/EEG, stadgas om obligatorisk fordonsbesiktning samt om minimiintervallen mellan besiktningarna. Enligt minimikravet skall den första besiktningen av en personbil utföras inom fyra år efter ibruttagandet av bilen och därefter skall bilen besiktas minst vartannat år. I de länder som redan har ett besiktningssystem skall denna miniminivå nås senast 1994. I övriga länder skall nivån nås senast 1998.

I Finland och Sverige har trafiksäkerhets-skäl ansetts förutsätta att gamla personbilar besiktas oftare än vad miniminivån enligt det nämnda direktivet föreskriver. Den första och andra besiktningen av nya personbilar utförs i Finland i enlighet med direktivets miniminivå. Besiktningens frekvensen för övriga bilar motsvarar i Finland och Sverige EG-direktivets krav. Direktivet uppställer inga närmare krav gällande dem som utför besiktningar.

2.3. Bedömning av nuläget

Bilregistercentralens verksamhet leds av en styrelse, som statsrådet förordnar för tre år i sänder, och av en verkställande direktör, som utnämns av statsrådet. Bilregistercentralen bedriver sin verksamhet enligt företags-ekonomiska principer i enlighet med de av riksdagen uppställda centrala målen för service och övrig verksamhet och det av statsrådet uppställda resultatmålet.

Bilregistercentralens omsättning 1994 var 397,2 milj. mk och vinsten 62,6 milj. mk. Resultatet före reserveringar och skatter var 70,6 milj. mk.

Bilregistercentralens vinst 1994 efter bokslutsarrangemang var 70,6 milj. mk (50,7 milj. mk år 1993). Statsrådet har uppställt ett intäktskrav om 9,4 milj. mk i fråga om resultatet för 1994. Eftersom Bilregistercentralens vinst var avsevärt större än vad som beräknats, har ett beslut fattats att beträffande 1994 intäktsföra 20 milj. mk utöver de 9,4 milj. mk som nämns ovan.

Bilregistercentralen utförde sammanlagt drygt 2 milj. fordonsbesiktningar 1994, varav årsbesiktningarna utgjorde 1,7 milj. Bilregistercentralen levererade drygt 1,2 milj. registerutdrag och tog emot drygt 79 000 godkända förarexamina. Beloppet av den debiterade fordonsskatten uppgick till ca 900 milj. mk.

Bilregistercentralen hade 1 174 anställda vid utgången av 1994. Av personalen var endast centralens verkställande direktör i tjänsteförhållande.

I samband med affärsverksreformen överfördes i Bilregistercentralens besittning genom ett statsrådsbeslut den egendom som vid utgången av 1992 hade varit i ämbetsverket bilregistercentralens besittning. Egenheten i fråga är nu i affärsverkets besittning och i statens ägo. Slutsumman av den

inledande balansen för verkets affärsverksamhet var 275 milj. mk. Som grundkapital antecknades 94 milj. mk och som övrigt kapital 181 milj. mk. Bokföringsvärdet den 31 december 1994 av de jordområden och byggnader som är i Bilregistercentralens besittning var 223,7 milj. mk, av maskiner och materiel 38,8 milj. mk samt av aktier och andelar 0,7 milj. mk.

Resultatet av Bilregistercentralens affärsverksamhet överskred 1993 och 1994 det av statsrådet uppställda resultatmålet. Också verksamhetens lönsamhet har förbättrats. Under affärsverkstiden har priserna på fordonsbesiktningar sjunkit reellt, eftersom verkningarna av mervärdesskatten, som trädde i kraft vid ingången av 1994, inte har överförts på besiktningpriserna till sitt fulla belopp. Priserna på fordonsregistreringstjänsterna har sjunkit och körkortspriserna har förblivit oförändrade. Priserna på förarexamenstjänster har stigit något.

Utöver sina lagstadgade funktioner har Bilregistercentralen under sin tid som affärsverk dessutom utvecklat frivilliga produkter som kompletterar besiktningar samt sökt nya områden för affärsverksamhet t.ex. vad gäller uppgifter som hänför sig till kontroll av fordons skick.

Till följd av det ringa antalet nyregistreringar fortsätter antalet fordonsbesiktningar att sjunka ytterligare under några år. Å andra sidan har t.ex. mätningar av avgasutsläpp från dieseldrivna fordon fr.o.m. början av 1995 något ökat arbetsmängden inom besiktningens verksamheten. Efter registreringen av mopeder våren 1995, torde det inte ske några betydande förändringar i antalet registreringar. Detsamma gäller mottagande av förarexamina.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål

Registreringen av fordon och körkort, fordonsbesiktningen och mottagandet av förarexamina syftar i huvudsak till förbättrad trafiksäkerhet och minskade miljöskador. Målet är att dessa uppgifter även i fortsättningen sköts fullödigt, effektivt, ekonomiskt och kundnära.

För främjande av konkurrensen och tillämpningen av stadgandena om statligt stöd

är det viktigt att statens affärsverksamhet organiseras på samma sätt som den privata affärsverksamheten. Då försvåras inte bedömningen av de stadganden som gäller statligt stöd och konkurrens av olika strukturella faktorer som hänför sig till affärsverksformen (öppenhet).

Bilregistercentralens ställning som upprätthållare och utvecklare av vägtrafikens datasystem ger verket vissa konkurrensfördelar. Bolagiseringen av Bilregistercentralen och överföringen av de uppgifter som sammanhänger med vägtrafikens datasystem till fordonförvaltningscentralen gör konkurrenssituationen rättvisare.

Vad gäller fordonsregistreringsfunktionerna är målet med propositionen att balansera den nuvarande situationen, där privata besiktningsförrättare inte alls får utföra uppgifter som hänför sig till fordonsregistrering medan Bilregistercentralens besiktningsställan däremot sköter registreringsuppgifter i stor omfattning. Avsikten är samtidigt att trygga en tillräckligt täckande tillgång på registreringstjänster utan att det offentliga förtroendet för fordonsregistret försvagas.

3.2. Alternativa organisationsmodeller för Bilregistercentralen

Tre alternativ

Vid en granskning av framtiden för de besiktnings-, registrerings-, beskattnings- och förarexamensuppgifter som Bilregistercentralen nu sköter i egenskap av affärsverk står i princip tre alternativ till förfogande för skötseln av dem: en fortsättning av det rådande läget, en bolagisering endast av Bilregistercentralens besiktningsfunktion eller en bolagisering av hela Bilregistercentralen med samtliga dess nuvarande funktioner. I det följande granskas dessa alternativ samt deras för- och nackdelar.

Bilregistercentralen som affärsverk

En fortsättning av det rådande läget innebär att Bilregistercentralen förblir ett affärsverk och i denna egenskap i en konkurrenssituation sköter fordonsbesiktning samt som monopolfunktioner förarexamina samt registrerings- och beskattningsuppgifter. Framför allt en del av de uppgifter som hänför sig till registreringen, som utvecklandet av data-

systemet för vägtrafiken, beskattningsuppgifterna och förändret av det hemliga körkortsregistret har karaktären av myndighetsuppgifter.

Bilregistercentralen har som affärsverk kunnat rationalisera sin verksamhet och höja sin produktivitet, varvid avkastningen på kapitalet och intäktsföringen av vinster har kunnat överföras som inkomster till staten. Denna positiva utveckling beror visserligen på att Bilregistercentralen förberett sig på konkurrensen samt delvis på Bilregistercentralens dominerande konkurrensposition och det monopol inom alla verksamhetsområden som de facto har fortsatt ända hittills.

Den oklarhet om skillnaden mellan myndighetsuppgifter och produktionsmässiga uppgifter som förekommer i fråga om registreringsuppgifterna har inte tillsvidare varit något stort problem, eftersom ett affärsverk kan ha i ringa mån uppgifter som har karaktären av myndighetsuppgifter. Bilregistercentralen har i sin egenskap av affärsverk kunnat åläggas samhälleliga skyldigheter såsom främjandet av trafiksäkerheten och miljövården. Mål har också uppställts i fråga om förarexamina och registerföring samt i fråga om kundservice.

Som nackdelar av att det nuvarande läget fortsätter kan nämnas den redan ovan konstaterade dominerande konkurrenspositionen, som delvis åstadkoms av det kunnande som är förbundet med upprätthållandet av fordonsregistret samt know-how och resurser att använda detta kunnande för främjande av affärsverksamheten på ett väsentligt annat sätt än vad konkurrenterna har möjlighet till vad gäller kunskaper och resurser. Också det stränga villkoren i fråga om koncessionens omfattning har bidragit till att den dominerande marknadspositionen har bibehållits. Den betydande andelen uppgifter i fråga om vilka konkurrenter saknas ger dessutom en möjlighet till korssubventioner till förmån för besiktningen.

Som en nackdel måste också ses att vid affärsverket sköts myndighetsuppgifter. Myndighetsuppgifter är framför allt de uppgifter som har anknytning till fordonsbesiktningen och körkortsregistret. Också förarexamina kommer nära en myndighetsuppgift, eftersom det i en förarexamen fattas beslut om en nästan livstidslång rätt för personer som ansöker om körkort att framföra motorfordon.

Som en nackdel för Bilregistercentralen måste ses den annorlunda organisatoriska ställningen för konkurrenterna inom besiktningsverksamheten. Konkurrenterna är antingen privata firmor eller aktiebolag. Åtminstone på längre sikt kan Bilregistercentralen inte utan äventyrande av dess konkurrensposition åläggas sådana krav gällande säkerhet, miljö, datasekretess och servicenät som avviker från de krav som ställs på andra företag.

Bolagisering av besiktningsverksamheten

Fler koncessioner kommer att sökas och beviljas för fordonsbesiktning. Det är möjligt att utländska konkurrenter kommer att räkna in sig på Finland. När konkurrensen ökar och internationaliseras ökar behovet av att man övergår till att bedriva affärsverksamhet i bolagsform. Aktiebolagsformen är en internationellt erkänd verksamhetsmodell för företag, som används i flera länder som organisationsform för företag som utför besiktningar.

I aktiebolagsformen kan statens roll som reglerare anses bli förenklad. Bilregistercentralens besiktningsverksamhet behandlas på samma sätt som andra företag inom branschen.

I aktiebolagsformen förverkligas i större omfattning än i affärsverksmodellen den inom näringslivet nödvändiga handlingsfriheten i fråga om deltagande i de förändringar som hänför sig till branschens struktur. Exempelvis företagsköp och olika konsortier mellan företag är möjliga mellan aktiebolag på ett avsevärt smidigare sätt än om man försöker genomföra motsvarande arrangemang mellan två samfund med olika organisationsformer.

Fördelen med en bolagisering endast av Bilregistercentralens besiktningsfunktion är att registerfunktionerna inte ger Bilregistercentralen en överlägsen konkurrensposition och inte ens teoretiskt möjliggör korssubventioner.

Om endast besiktningsverksamheten bolagiseras, fortsätter registrerings- och beskattningssuppgifterna samt förarexamina att skötas av affärsverket. De uppgifter som återstår skulle inte hänföra sig till affärsverksamhet i enlighet med lagen om statens affärsverk. En fordonsförvaltning i form av ett ämbetsverk skall utöva tillsyn över både de

konkurrerande besiktningsföretagen och registrerings- och examensverksamheten. Nackdelen är då framför allt trestegsorganisationen och bildandet av små nya enheter. Dessutom kvarstår de nuvarande oklarheterna i fråga om skötseln av myndighetsuppgifter som hänför sig till registrering och examina vid Bilregistercentralens kvarvarande affärsverks del och inom en fordonsförvaltning av myndighetstyp. Den allmänna principen är att myndighetsuppgifterna skall skötas vid ett ämbetsverk, där de är underkastade parlamentarisk kontroll.

Ett annat, klarare alternativ till bolagisering av besiktningsverksamheten är att de funktioner som blir utanför besiktningen sammanslås till ett nytt ämbetsverk som är större än den nuvarande fordonsförvaltningen. Fördelen med detta arrangemang är den klara arbetsfördelningen: ämbetsverket sköter myndighetsuppgifterna och sådana monopoluppgifter som inte anses möjliga att ges i uppdrag åt utomstående eller i fråga om vilka anlitaandet av utomstående inte leder till någon verklig konkurrens. De uppgifter som återstår för ämbetsverket är således skötseln av datasystemet för vägtrafiken, vari ingår både det offentliga fordonsregistret och det hemliga körkortregistret, och dessutom en renodlad myndighetsuppgift, dvs. fordonsbeskattningen.

Samhälleliga mål bör uppställas för de uppgifter som återstår för ämbetsverket att sköta. Ett förstärkt ämbetsverk skall ha bättre möjlighet än den nuvarande fordonsförvaltningen att nå dessa mål.

Som en nackdel hos denna modell måste ses att ett större ämbetsverk än fordonsförvaltningen uppkommer och att de personer som nu vid affärsverket sköter de uppgifter som överförs till ämbetsverket på nytt börjar omfattas av budgethushållningen. Ämbetsverkets funktioner sköts dock enligt självkostnadsprincipen, så en utvidgning av ämbetsverket påverkar inte statens utgifter.

I detta alternativ är det svårt att ordna förarexamina så, att det nuvarande heltäckande servicenätet bibehålls. I Finland finns det endast på ett fåtal orter besiktningsmän som är specialiserade på förarexamina. På andra orter tar fordonsbesiktarna emot examina som "bisyssla" och den sysselsättande effekten av denna funktion är endast 30 årsverken i hela landet.

Bolagisering av Bilregistercentralen med alla sina funktioner

För Bilregistercentralen är det lättast att genomföra en bolagisering av alla funktioner. Dock kvarstår nackdelarna med att bibehålla nuläget. Konkurrensneutralitet förverkligas inte. Det är inte heller möjligt att ge aktiebolaget uppgifter av myndighetskaraktär på det sätt som beskrivs ovan.

3.3. De viktigaste förslagen

Bolagisering av Bilregistercentralen

Bilregistercentralen har ombildats till ett affärsverk och fordonsbesiktningen har öppnats för konkurrens. Bolagiseringen av Bilregistercentralen är en naturlig fortsättning på dessa åtgärder. De ovan föreslagna målen i fråga om utvecklande av besiktning-, registrerings- och föreexaminationsverksamheten nås bäst nu då konkurrensen inom besiktningens verksamhet redan har öppnats genom att Bilregistercentralens besiktningens verksamhet bolagiseras och funktioner av myndighetskaraktär överförs att skötas i form av ämbetsverksuppgifter.

Med stöd av detta föreslås att Bilregistercentralen ombildas till ett aktiebolag. Staten tecknar hela aktiestocken i det nya aktiebolaget. Bolagets verksamhetsområde skall vara fordonsbesiktningstjänster och annan lämplig affärsverksamhet i anslutning till dem. Bolaget skall fortsätta Bilregistercentralens affärsverksamhet den 1 januari 1996.

Organisering av uppgifter av myndighetskaraktär

Funktioner av myndighetskaraktär som för närvarande sköts av Bilregistercentralen och som anknyter till upprätthållandet och utvecklandet av datasystemet för vägtrafiken, registreringen av fordon och körkort samt till fordonsbesiktningen, skall bli statliga myndighetsfunktioner. För att en trestegsorganisation och uppkomsten av små nya enheter skall kunna undvikas och för att de nuvarande oklarheterna mellan Bilregistercentralen och fordonsförvaltningen i fråga om skötseln av uppgifter som hänför sig till registrering skall kunna undanröjas, skall dessa funktioner sammanslås med fordonsförvaltningen till ett nytt ämbetsverk, som

skall heta fordonsförvaltningscentralen.

Detta förfarande strider mot förvaltningsutvecklingens strävanden att flytta funktioner från budgethushållningen. Överföringen anses dock vara nödvändig till följd av registrerings- och beskattningsuppgifterna som inte lämpar sig skötas i affärsverks- eller bolagsform. Även förverkligandet av konkurrensneutraliteten kräver en överföring.

Fordonsförvaltningscentralens viktigaste uppgifter skall vara att föra datasystemet för vägtrafiken och dess delregister, svara för registreringen av fordon och körkort, sköta tillsynen i anslutning till koncessioner för fordonsbesiktning- och registreringsuppgifter samt sköta vissa beskattningsärenden i fråga om vägtrafiken. Dessutom skall fordonsförvaltningscentralen bl.a. svara för tillsynen över bilskolorna, typbesiktningar av fordon, tillstånds- och tillsynsuppgifter som hänför sig till handeln med trafikförmåigheter samt monterings- och reparationsverksamhet, bilintektningsärenden samt vissa ärenden som gäller tillstånd, tillstånd till undantag samt rättelseyrkande. Fordonsförvaltningscentralen skall ha en direktion, vars medlemmar skall förordnas av statsrådet.

Eftersom fordonsförvaltningscentralen inte har någon riksomfattande organisation skall skötseln av fordonsregistreringsärenden ordnas så, att det servicenätverk som gäller mottagningsställen för registeranmälningar är tillräckligt täckande. Som alternativa lösningar har lagts fram anlitande av polisorganisationen för mottagande av anmälningar, överföring och centralisering av registreringen till fordonsförvaltningscentralen och fortsättning av det nuvarande förfarandet så att ändringar i registret gjordes på besiktningställen från början till slut.

Polisorganisationen är en myndighetsorganisation, således finns det ingen motsättning mellan de produktiva och myndighetsuppgifterna. Polisens servicenät är tillräckligt täckande. Registreringsuppgifterna har dock några år sedan överförts från polisorganisationen. Skötseln av registreringsuppgifterna stöder inte nödvändigtvis polisens huvudsakliga uppgift att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Överföring av uppgifterna till polisorganisationen betyder samtidigt att registrerings- och besiktningstjänsterna inte erhålls på samma serviceställe.

Därtill kräver en överföring av registreringsuppgiften till en annan organisation

tidsödande tilläggsutredningar och skolning varvid den nuvarande situation som är ogynnsamm i fråga om konkurrensneutraliteten fortsätter.

Överföring och centralisering av registreringen till fordonsförvaltningscentralen kan motiveras med det att fordonsregistret är ett offentligt register av vilket förväntas särskild tillförlitlighet. På grundval av fordonsregistret fastställs många samhälleliga skyldigheter, såsom fordonsbeskattningen och -försäkringen. Postanstalter kan användas som mottagningsställen för registeranmälningar varutöver innehavare av koncession för fordonsbesiktning kan beviljas rätt till direktregistrering. Som en följd av detta alternativ skall det i fordon, om vilka en ändringsanmälan t.ex. med anledning av byte av ägare eller försäkringsbolag lämnats in, finnas under i genomsnitt en dryg vecka en teknisk del med föråldrade ägaruppgifter av det föregående registerutdraget för att visas upp vid trafikövervakning. Övervakningsdokumentet och registret motsvarar inte varandra under övergångsperioden. Även försäljning av fordonet medan anmälningsdelen är hos myndigheten försvåras.

Med anledning av missförhållanden i fråga om de framlagda verksamhetsalternativen föreslås att de som fått koncession för besiktningsuppgifter och som har rätt att utföra alla slag av besiktningar skulle få rätt att sköta registreringen av uppgifter och skriva ut registerutdrag åt kunden. Den nuvarande goda kundservicenivån kunde i huvudsak bibehållas. Om koncession för besiktnings- och registreringsuppgifter skulle ges en ny lag och om registreringen skulle stadgas i detalj genom förordning.

Förutom på besiktningsställen kan en registreringsanmälan fortsättningsvis lämnas till en postanstalt som innehas av sammanslutning som idkar postverksamhet enligt postlagen (907/93).

Till följd av de goda erfarenheterna föreslås att direktregistreringen fortsätter. Dessutom föreslås, att de som erhållit koncession för besiktningsverksamhet med tillstånd av fordonsregistercentralen, skall få rätt att bedriva direktregistrering. För direktregistreringsförfarandet föreslås inga förändringar.

Komplicerade registreringsanmälningar, som kräver myndighetsprövning och som närmare fastställs i förordning om fordonsregistrering skall tillställas innehavaren av

koncession för besiktningsuppgifter som skall göra en anteckning om inlämnande i den tekniska delen i registerutdraget eller besiktningsinstrumentet som kunden behåller, eller skall alternativt ge kunden ett interimisbevis. Besiktningsförrättaren skall sända anmälan till fordonsförvaltningscentralen för behandlig och skall vid behov ge kunden registreringsskyltar. Fordonsförvaltningscentralen skall behandla anmälan och tillställa registerutdraget till kunden per post.

Skötseln av uppgifter som gäller mottagandet av förarexamina föreslås inte i det här skedet bli överförd på fordonsförvaltningscentralen, fastän de närmast är myndighetsuppgifter. Fordonsförvaltningscentralen har inte ett tillräckligt heltäckande servicenät till sitt förfogande. Innan mottagandet av förarexamina organiseras permanent måste dessutom de egenskaper som krävs av mottagare av förarexamina samt undervisningsväsendets, polisens eller andra trafiksäkerhetsorganisationers möjligheter att sköta mottagandet av förarexamina klarläggas.

En ändamålsenlig lösning är att mottagandet av förarexamina under 1996 överlämnas till det bolag som skall bildas för att fortsätta Bilregistercentralens verksamhet.

Ändringar som gäller koncession för besiktningsuppgifter

Det föreslås att arrangemanget med koncession för fordonsbesiktningsuppgifter skall utvidgas enligt det ovan sagda så att det gäller förutom besiktning även registrering. En besiktningsförrättare vars koncession gäller alla besiktningslag skall få sköta den.

Dessutom föreslås att av konkurrensneutralitetshänsyn koncessioner inte skulle beviljas ämbetsverk, verk och läroinrättningar, som upprätthålls av stat, kommun eller kommunförbund.

Å andra sidan krävs inte mera oberoende av trafik- och bilförsäkringsverksamheten. Genom att avskaffa kravet på oberoende av trafik- och bilförsäkringsverksamheten skulle besiktningsförrättarna få möjlighet att utvidga affärsverksamheten till t.ex. skadegranskning av krockskadade fordon.

Till lagen skall fogas stadganden om de krav på behörighet och erfarenhet som skall ställas på dem som svarar för besiktningsverksamheten samt om behörighetskraven för dem som hör till den besiktande perso-

nalen. Behörighetskravet skall vara avlagd examen på minst teknikernivå.

Utlämnande av uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken

Utlämnandet av uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken omfattas av olika stadganden beroende på, om överlåtelsen av uppgifter sker genom teknisk anslutning eller på något annat sätt, t.ex. i form av pappersutskrift eller magnetband. Uppdelningen av stadgandena om utlämnande av uppgifter på två stadganden har lett till att det finns ogrundade skillnader i mottagarnas rätt att få uppgifter ur fordonsregistret och att stadgandena är svårtolkade. Målet för propositionen är att dessutom ändra stadgandena om utlämnande av uppgifter så, att de olägenheter och inkomsekvenser som gäller utlämnande av uppgifter undanröjs. För varje delregister inom datasystemet för vägtrafiken skall stadgandena om utlämning sammanslås. Målet är att möjliggöra utlämnandet av vederbörliga uppgifter till den som för ett godtagbart ändamål behöver uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken. Detta innebär i synnerhet att myndigheternas ändrade behov av uppgifter beaktas. De myndigheter som har rätt att få uppgifter ur fordonsregistret skall inte längre räknas upp i lagen, utan till alla myndigheter skall lämnas ut de uppgifter ur fordonsregistret som de behöver. Samtidigt är syftet att effektivisera iakttagandet av de krav som datasekretessen och skyddandet av medborgarnas personliga integritet ställer samt att för enhetliga de stadganden som gäller utlämnande av uppgifter med lagstiftningen om övriga personregister, i synnerhet befolkningsdatalagen (507/93).

Utlämnandet av uppgifter ur fordonsregistret för olika direktmarknadsföringssyften är tillåtet endast om verksamheten i fråga anknyter till trafiksäkerhet, trafik, trafikförhållanden eller handel med fordon. Denna begränsning, som motsvarar 23 § personregisterlagen (471/87) och syftar till att skydda fysiska personers personliga integritet, gäller också utlämnandet av uppgifter om fordon som ägs eller innehas av samfund. Det finns dock inga grunder för en begränsning av utlämnandet av uppgifter om fordon som ägs eller innehas av samfund, varken grunder som följer av annan lagstiftning eller andra grunder. Därför föreslås det att

denna begränsning slopas. Också de begränsningar som gäller överlåtelseform och de uppgifter som överläts skall slopas i fråga om direktmarknadsföring som riktar sig till samfund.

Utgångspunkten är att fordonsregistret är ett offentligt register, ur vilket alla har rätt att få uppgifter för ett godtagbart ändamål. Undantag är bl.a. att en fysisk person likväl med stöd av 23 § personregisterlagen har rätt att förbjuda att uppgifter som gäller honom själv används och lämnas ut för direktmarknadsförings- och andra motsvarande ändamål. Annat utlämnande av uppgifter kan inte förbjudas i fordonsregistret.

I situationer som gäller säkerheten för en person eller hans egendom skall dock utlämnandet av hans adressuppgifter per telefon kunna förbjudas. I vissa undantagssituationer är det dessutom med tanke på en enskild persons eller hans familjs hälsa eller säkerhet nödvändigt att utlämnandet av sådana uppgifter ur fordonsregistret som gäller honom kan förbjudas i ännu större omfattning. Därför föreslås det att till lagen om ett datasystem för vägtrafiken fogas ett stadgande, som gör det möjligt att förbjuda sådan överlåtelse av adressuppgifter som sker per telefon. Genom denna möjlighet främjas skyddet för medborgarnas personliga integritet. Dessutom föreslås det att till lagen fogas ett stadgande om ett ännu mer omfattande förbud mot utlämnande av uppgifter. Avsikten med detta förbud är att skydda den registrerades personliga integritet mot obehörigt yttre intrång.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Bildandet av aktiebolaget

Avsikten är att aktiebolaget skall bildas så snart lagen har antagits med ett aktiekapital om en miljon mark på grund av de förberedande åtgärder som bildandet av bolaget kräver och för att den firma för det nya bolaget som skall användas i den affärsverksamhet som överförs skall kunna marknadsföras till kundkretsen i god tid. Det är också viktigt att åtgärder för inrättande av aktiebolagets förvaltning kan vidtas i tillräckligt god tid. Staten skall teckna samtliga aktier i

aktiebolaget.

Det statliga affärsverket Bilregistercentralen skall dras in den 1 januari 1996. Dess besiktningsaffärsverksamhet och den egendom den besitter samt dess skulder skall i huvudsak överföras på det nya aktiebolaget. En egendom som motsvarar värdet på aktiekapitalet skall i form av apport överföras på aktiebolaget den 1 januari 1996. En del av egendomen skulle överföras på en pensionsfond. Aktiebolaget skall inleda sin affärsverksamhet den 1 januari 1996.

Avsikten är att kapitalstrukturen skall vara sådan att den i verksamhetens begynnelse-skede är tillräckligt stark med tanke på eventuella anpassningsproblem och att den möjliggör en lönsam verksamhet för företaget. Dock skall konkurrensläget inom branschen och särdragen hos fordonsbesiktningen och verksamheten i övrigt samt kravet på konkurrensneutralitet beaktas.

Staten skall få avkastning i form av skatter och dividend på det kapital den har investerat i bolaget. Beslut om aktiebolagets vinstutdelning skall fattas årligen i samband med godkännandet av bokslutet. Vinstutdelningen skall anpassas efter resultatet, konkurrensläget och ägarens krav på avkastning.

Den egendom och de skulder för Bilregistercentralens affärsverksamhet som skall överföras överförs på det nya aktiebolaget. Teckningen av aktier skall inte förutsätta betalningar.

Aktiebolagets inledande balans skall i fråga om apportegendomen uppgöras med stöd av bokföringslagen (655/73) och 2 kap. 4 § lagen om aktiebolag (734/78).

Det under bildning varande aktiebolagets egendom

De sifferuppgifter om Bilregistercentralens egendom som presenteras nedan grundar sig på en preliminär uppskattning av Bilregistercentralens bokslut den 31 december 1995.

Värdet på hela den egendom som överförs är ca 235 milj. mk. Värdet på anläggningstillgångarna är sammanlagt ca 148 milj. mk, varav värde på fastigheterna är ca 83,5 milj. mk, jordområdena ca 31 milj. mk, besiktningsanordningar och andra maskiner och annan materiel ca 29,8 milj. mk samt på markkonstruktioner ca 1,2 milj. mk. Värdet på värdepappren för anläggningstillgångarna är ca 0,7 milj. mk och annan anläggnings-

egendom 1,2 milj. mk. Omsättningstillgångar skall överlätas på bolaget bara i ringa mån. Finansieringstillgångar skall överflyttas i den omfattning som krävs av affärsverksamhetens behov av driftskapital, dvs 47 milj. mk samt för vissa personallrangemang 40 milj. mk. Beloppet av kortvariga skulder är ca 50 milj. mk. Dessutom skall ca 45 milj. mk av egendomen ges på lånevillkor utan säkerhet. I balansen märks 40 milj. mk som en skuld för att täcka pensionsansvaret.

Som aktiekapital för aktiebolaget skall tecknas ca 73 milj. mk och som annat eget kapital ca 27 milj. mk. Aktiebolagets eget kapital blir således ca 100 milj. mk.

Till fordonsförvaltningscentralen överläts databasen i datasystemet för vägtrafiken samt tillämpningarna (programmen) som hänför sig till registreringen av fordon och körkort jämte de immateriella rättigheterna i anslutning därtill. Immaterialrättigheter för teoriprovets frågematerialets vid förarexamen skall övergå i fordonsförvaltningscentralen besittning under övergångstiden. Samtidigt med den registreringspersonal som förflyttas till fordonsförvaltningscentralen flyttas behövliga kontorsmaskiner och behövlig materiel till ämbetsverket.

Verkningar för statsekonomin

De totala utgifterna för fordonsförvaltningen kommer 1995 att bli ca 11,9 milj. mk och de totala inkomsterna ca 5 milj. mk.

Om förändret av datasystemet för vägtrafiken samt registreringen av fordon och körkort blir uppgifter som skall skötas av fordonsförvaltningscentralen, så innebär det samtidigt att fordonsförvaltningscentralen, som har nettobudgetering, i fortsättningen själv får behålla de inkomster dessa funktioner inbringar. Dessa inkomster kommer 1996 att vara ca 111 milj. mk. Fordonsförvaltningscentralen skall dimensionera sina avgifter enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92) så att de motsvarar kostnaderna. Fordonsförvaltningscentralens totala utgifter kommer 1996 att vara ca 113 milj. mk, varav skötseln av skatteuppgifterna förorsakar en utgiftspost om 12 milj. mk. Överföringen och sammanslagningen av uppgifterna med fordonsförvaltningen skall minska belastningen på statsekonomin med 4 milj. mk.

Bilregistercentralens semesterlöneskuld fördelas mellan det nya bolaget och fordonförvaltningscentralen i relation till den personal som förflyttas. Meningen är att den olycksfallsskuld som hänför sig till Bilregistercentralens affärsverksperiod skall betalas till Statskontoret i samband med bolagiseringen.

Intäktsföringen av vinst i aktiebolaget sker i form av dividender och bolaget betalar skatt på den vinst som det fördelat. Detta motsvarar intäktsföringen av vinst i affärsverket. Det belopp som skall intäktsföras minskar de närmaste åren. Ändringen beror för det första på omorganiseringen av fordons- och körkortsregistreringen och för det andra på den påbörjade konkurrensen inom fordonsbesiktningen.

Bolaget skall i form av dividender, skatter och låneamorteringar totalt betala ca 17 milj. mk per år vilket utgör 7 milj. mk mer än det nuvarande kravet på intäktsföring.

Verkningar för det under bildning varande bolaget

Enligt kalkylerna har det bolag som skall bildas förutsättningar för lönsam verksamhet. Till följd av omorganiseringen av registreringsfunktionerna och ändringarna av stadgandena om koncession för besiktning samt den därigenom hårdnande konkurrensen är bolagets omsättning dock avsevärt lägre än vad Bilregistercentralens omsättning har varit. Den kraftigt ökande konkurrensen inom fordonsbesiktningen torde förutsätta att bolaget noggrannare än hittills analyserar den affärsökonomiska situationen och tjänsteutbudet samt eventuella åtgärder i syfte att anpassa resurserna.

Ombildandet av affärsverket till ett aktiebolag ändrar kostnadsstrukturerna så, att bolaget åsamkas vissa tilläggskostnader, men de bestäms enligt samma grunder som kostnaderna för konkurrenterna och för andra aktiebolag. Sådana merkostnader uppkommer närmast på grund av stats- och kommunalbesiktning, arbetslöshets-, olycksfalls- och skadeförsäkringspremier, personalbikostnader, finansieringsutgifter och vissa andra utgifter. Å andra sidan minskar bl.a. pensionskostnaderna på lång sikt, eftersom de bestäms enligt samma grunder som inom den privata sektorn. Aktiebolagets förvaltningskostnader är mindre än affär-

sverkets. Reformen förbättrar således balansen i konkurrenssituationen.

4.2. Verkningar för personalen

Bilregistercentralen har inemot 1 200 anställda i arbetsavtalsförhållande. Avsikten är att den personal som är anställd vid centralen när bolagiseringen genomförs i huvudsak övergår till det nya aktiebolaget till motsvarande uppgifter. De anställda, ca 160 personer, som sköter registreringsuppgifter vid Bilregistercentralens huvudkontor övergår i huvudsak till fordonförvaltningscentralen. Fordonsförvaltningscentralen behöver eventuellt också annan extrapersonal i synnerhet för att effektivisera tillsynen över de som utför koncessionsbesiktning.

Den hårdnande konkurrensen inom besiktningssverksamheten samt överföringen av registreringsuppgifterna innebär i fortsättningen att det bolag som skall bildas för att fortsätta Bilregistercentralens verksamhet torde tvingas minska sin personalstyrka. Ombildningen av Bilregistercentralen till ett bolag har ingen direkt effekt på detta. Samsättningsmöjligheterna för den personal som lämnar Bilregistercentralen är goda i och med de arbetsplatser som nya besiktningsskolor skapar.

Avsikten är att Bilregistercentralens personal övergår i tjänst hos det nya bolaget i enlighet med villkoren som tillämpas på bolaget. Avsikten är att rätten till pension och övriga arbetsavtalsfrågor i anslutning till överföringen skall avtalas redan före bolagiseringen.

4.3. Verkningar för kunderna

Bolagiseringen av Bilregistercentralens besiktningssverksamhet har inte i sig några betydande verkningar för kunderna, eftersom meningen är att bolaget skall fortsätta den besiktningssverksamhet som för närvarande bedrivs av Bilregistercentralen samt annan därtill ansluten verksamhet. Däremot påverkas kunderna av de redan förverkligade ändringarna av konkurrensläget i fråga om besiktningar.

Syftet med fordonsbesiktningen är att främja trafiksäkerheten och minska de miljöskador som fordonen orsakar. För närvarande har Bilregistercentralen 78 besiktningsskolor och omkring 50 filialer till des-

sa, s.k. färdplatser. Antalet innehavare av koncession för privat fordonsbesiktning i mitten av maj 1995 är nio.

I framtiden torde besiktningspriserna komma att differentieras regionalt så att de lägsta priserna råder inom bosättningscentra, där konkurrensen är hård.

Då stadganden om koncession för besiktning efter att bolagiseringen genomförts, närmast kravet att på alla besiktningsställen kunna utföra alla typer av besiktningar, skall gälla även bolaget som fortsätter Bilregistercentralens verksamhet, torde det vara tvunget att dra in besiktningsresor till avlägsna färdorter. Det är inte lönsamt att upprätthålla besiktning av tunga fordon på dessa. Det är således möjligt att i början försämrats tillgången till besiktningstjänster på avlägsna orter.

Å andra sidan torde servicenätet för lastbil- och bussföretag bibehållas drägligt, då kravet på att kunna besiktiga tunga fordon bibehålls. På de orter där Bilregistercentralen inte anser det vara förnuftigt att investera i besiktning av tunga fordon kan besiktningsservicen säkerställas genom små- eller familjeföretag samt genom att hyra utrymmen och apparater, såsom de privata koncessionhavarna hitintills har gjort.

Avsikten med de tidsbundna koncessionerna, behörighets- och erfarenhetskraven för personalen, den strängare tillsynen samt det fortsatta kravet på att besiktningsverksamheten skall vara oberoende är att besörja besiktningsverksamhetens höga kvalitet. Även utvecklande av kvalitetssystemet i fråga om besiktning utreds.

För närvarande erbjuder Bilregistercentralens besiktningsställen samtliga tjänster som hänför sig till registrering. Kunden kan sköta sitt ärende i dess helhet på ett ställe och han får i allmänhet registerutdrag och vid behov registreringsskyltar i sin besiktning omedelbart. Om handlingarna uppvisar brister, ombeds kunden komplettera dem. Efter de föreslagna ändringarna skall såväl det nya bolag som fortsätter Bilregistercentralens verksamhet som besiktningsställena för innehavare av koncession för privat fordonsbesiktning vara platser för mottagning av anmälningar och eventuellt platser för direktregistrering samt sköta registrering av enkla ändrings- och liknande anmälningar. Behandlingen av mera komplicerade anmälningar, som kräver myndighetsprövning, och inmatningen av

sådana i fordonsregistret skall skötas centralt vid fordonsförvaltningscentralen. I dessa fall måste eventuella brister i handlingarna kompletteras per post och kunden får registerutdraget först i efterhand per post.

Avsikten är att de registreringstjänster som produceras av postanstalter och direktregistrerar skall bibehållas oförändrad.

Totalpriser som kunderna betalar ändras sannolikt inte mycket.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Beredning i arbetsgrupper

Trafikministeriet tillsatte den 21 oktober 1994 två arbetsgrupper, varav den ena fick i uppdrag att bereda åtgärder för en bolagisering av Bilregistercentralen och den andra att bereda lagförslagen till följd av organisationsändringen. I arbetsgrupperna satt företrädare för trafikministeriet, finansministeriet, fordonsförvaltningen, Bilregistercentralen och Bilregistercentralens personal.

I samband med beredningen av ärendet har arbetsgrupperna ordnat två diskussionsmöten för intressegrupperna.

Riksdagens yttrande

I sitt svar på regeringens proposition med förslag till lagstiftning om koncession för fordonsbesiktning (RP 180/1993 rd.) förutsatte riksdagen att regeringen påbörjar beredning av en ändring av förordningen om besiktningen av fordon (1702/92). I förordningen skall stadgas att efterkontroll av årsbesiktning inte behöver utföras, om en sådan verkstad som har godkänts att utföra efterkontroll har reparerat felen och gjort vederbörlig anteckning i registerutdraget.

Fordonsbesiktning är en verksamhet, där kravet på fullständigt oberoende är synnerligen viktigt. Om efterkontrollen utförs på en verkstad, så innebär det att reparatören själv kontrollerar kvaliteten och noggrannheten på sitt arbete. Med tanke på kunden är det nödvändigt att ingen besiktningsförrättare har sådana bindningar till annan affärsverksamhet inom bilbranschen att de kan leda till ifrågasättande av verksamhetsutövarens opartiskhet.

Av nämnda skäl anser regeringen det inte befogat att föreslå att bilverkstäder beviljas rätt till efterkontroll.

5.2. Remissutlåtanden

Utlåtanden om arbetsgruppernas förslag har begärts av finansministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, undervisningsministeriet samt social- och hälsoministeriet, fordonsförvaltningen, konkurrensverket, konsumentombudsmannen, dataskyddsombudsmannen, Bilregistercentralen, Trafikskyddet, Trafikförsäkringscentralen, Finlands Konsumentförbund, bilist- och trafikant-samt bilhandelns och bilverkstädernas organisationer, Finlands Bilskolförbund, Suomen Rahoitusyhtiöiden Yhdistys, VTKK-Gruppen, innehavarna av besiktningskoncession för fordon, fordonsförvaltningens och Bilregistercentralens personalorganisationer samt Affärsverkens arbetargivarförening.

I utlåtandena stöddes allmänt flera av arbetsgruppernas centrala avgöranden: bolagiseringen av Bilregistercentralen, överflyttningen av fordons- och körkortregistreringen till ett ämbetsverk, beviljandet av koncession för besiktning av enbart person- och paketbilar samt en särskild utredning av hur mottagningen av förarexamen skall organiseras.

Propositionen har efter utlåtanderanden ändrats för att förbättra registreringstjänsterna så att den största delen av anmälningarna om registreringsändringar skall kunna behandlas från början till slut på besiktningsställena.

Propositionen har även ändrats så, att koncessioner för besiktning av fordon fortsättningsvis beviljas endast åt företagare, som förbinder sig att besikta alla fordonsklasser för att därigenom trygga besiktningstjänsterna för den tunga yrkesmässiga trafiken även på mera avlägsna orter.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lag om ombildande av Bilregistercentralen till ett aktiebolag samt om vissa uppgifter för bolaget

1 §. Enligt 74 § regeringsformen får statens fasta egendom överlätas med riksdagens samtycke eller enligt lag. Den föreslagna paragrafen innehåller ett till statsrådet givet bemyndigande att överlåta den egendom och de immateriella rättigheter som är i Bilregistercentralens besittning samt centralens affärsverksamhet på det aktiebolag som skall bildas för att fortsätta Bilregistercentralens verksamhet samt att teckna samtliga aktier i det nya bolaget. En del av egendomen skulle överföras på bolagets pensionsfond. Den affärsverksamhet som skall överlätas omfattar Bilregistercentralens nuvarande fordonsbesiktning, under 1996 mottagandet av förarexamina samt vissa andra funktioner som i synnerhet kompletterar besiktningsverksamheten.

Av Bilregistercentralens nuvarande egendom skall på fordonsförvaltningscentralen överlätas databasen i datasystemet för väg-

trafiken, vissa tillämpningar (program) som hänför sig till registrering av fordon och körkort jämte de immateriella rättigheterna i anslutning därtill samt i någon mån maskiner och materiel.

2 §. Statsrådet skall bestämma vilken egendom som skall överlätas på aktiebolaget och värdet på den samt villkoren för överlåtelsen. Statsrådet skall likaså besluta om övriga arrangemang som har samband med överlåtelsen av egendomen och med bolagsbildningen. Värdet på den egendom som överläts på bolaget är ca 235 milj. mk. Överlåtelsen av egendomen och affärsverksamheten skall ske den 1 januari 1996. Statsrådet skall således besluta om egendomsöverlåtelsen hösten 1995. Balansvärdena justeras efter det statsrådet har fastställt Bilregistercentralens bokslut för 1995.

3 §. Affärsverket är till räkenskapsperiodens slut delvis ett skattefritt samfund, men det nya aktiebolaget skall i likhet med övriga aktiebolag bli skattepliktigt den 1 januari 1996. I beskattningsmässigt hänseende skall aktiebolaget fortsätta Bilregistercentralens verksamhet på det sätt som avses i inkomstskattelagen (1535/92) och mervärdesskattela-

gen (1501/93). Aktiebolag skall inte betala stämpelskatt på egendomsöverlåtelse i form av apport. Aktiebolaget eller dess eventuella dotterbolag skall inte heller betala stämpelskatt, när de första gången överlåter egendom vidare inom koncernen. Stämpelskattfriheten varar ett år från det lagen har trätt i kraft. En övergångstid är nödvändig därför att aktiebolagets interna arrangemang och delningen av egendomen sker efter det lagen har trätt i kraft.

Kredit- och stämpelskatt skall inte heller betalas för lån som överförs på aktiebolaget. I inkomstbeskattningen betraktas som avdragsgill anskaffningsutgift de värden ur vilka egendomen har överlåtits på aktiebolaget.

Den stämpelskattfrihet, som nämns i § 1 skulle även gälla den pensionsfond, som grundas i anslutning till bolaget.

4 §. Efter det att Bilregistercentralen har dragits in och dess egendom i huvudsak har överlåtits på aktiebolaget, skall bolaget svara för de skuld-, anskaffnings-, leverans- och samarbetsavtal samt andra motsvarande avtal och förbindelser som Bilregistercentralen har gett och ingått under sin verksamhetstid och som gäller egendom och affärsverksamhet som har överlåtits på bolaget. Om en avtalspart till Bilregistercentralen inte godkänner att avtalsparten byts, skall bolaget ersätta staten för de ersättningar som staten eventuellt tvingas betala på grund av Bilregistercentralens förbindelser. Fordonsförvaltningscentralen skall enligt 8 § 3 mom. svara för de avtal och förbindelser som hänför sig till den del av Bilregistercentralens verksamhet som överlåtits på fordonsförvaltningscentralen. Staten förblir det sekundära ansvaret för de lån som Bilregistercentralen har upptagit.

5 §. Pagrafens 1 mom. innehåller stadganden om att Bilregistercentralens nuvarande anställda i arbetsavtalsförhållande skall övergå till anställning i arbetsavtalsförhållande vid det nya aktiebolaget eller till anställning vid fordonsförvaltningscentralen.

Den personal som övergår till fordonsförvaltningscentralen övergår till en lämplig tjänst eller befattning i enlighet med det tjänstekollektivavtal som gäller för ämbetsverket. Eftersom det är fråga om arbetsavtalsanställda, förutsätter övergången dock att varje anställd har gett sitt uttryckliga samtycke till att arbetsgivaren byts. Personer, som anställts för begränsad tid skulle över-

föras för den tid som de är anställda, ifall anställningstiden ej upphört förrän lagen trätt i kraft.

Vid Bilregistercentralen finns, med undantag av verkställande direktören för centralen, inga anställda i tjänsteförhållande, eftersom centralens personal i sin helhet övergick till arbetsavtalsförhållande våren 1994. Eftersom indragningen av tjänsten som verkställande direktör kan genomföras genom ett administrativt beslut, behöver inte i lagen tas in stadganden om indragning av tjänster eller om andra tjänsteregleringar.

För aktiebolagets personal i arbetsavtalsförhållande skulle som anställningsförhållandets villkor som huvudregel tillämpas bolagets arbetskollektivavtal. För utbetalningen av de olycksfallsersättningar till personer som övergår till aktiebolaget då kravet uppstått i samband med Bilregistercentralens verksamhet, svarar staten fr.o.m. den 1 januari 1996.

6 §. Mottagandet av förarexamina bör till följd av bolagiseringen av Bilregistercentralen omorganiseras enligt vad som sägs i den allmänna motiveringen. På grund av den tid en grundlig utredning av alternativa lösningar kräver kan inga arrangemang dock vidtas inom den tidtabell bolagiseringen förutsätter. Därför föreslås det att det nya bolag som skall fortsätta Bilregistercentralens verksamhet skall sköta uppgifter som hänför sig till mottagande av förarexamina, utgivande av körkort samt körkortsprov och körtillstånd för transport av farliga ämnen under 1996. Avsikten är att omorganiseringen av uppgifterna skall utredas av en arbetsgrupp uppsatt för detta ändamål. De behövliga ändringarna skall genomföras vid ingången av 1997.

Eftersom det är fråga om uppgifter som bolaget ges ensamrätt till med stöd av lag, föreslås det att de priser som uppbärs för dem skall bestämmas av trafikministeriet. När prisernas storlek fastställs skall iakttas vad i lagen om grunderna för avgifter till staten stadgas om prissättningen av offentligrättsliga prestationer. Avgiften skall således motsvara beloppet av bolagets totalkostnader för prestationen, dvs. självkostnadsvärdet.

7 §. För det nya bolagets personal föreslås sekretesskyldighet kompletterad med sanktioner. Sekretesskyldigheten skulle gälla närmast läkarintyg. Enligt körkortsförordningen § 29 bör vid anmälan till förarexamen före-

tes bl.a. läkarintyg, ifall den som anmäler sig inte har ett av polisen beviljat körkortstillstånd. I allmänhet levereras ansökan om körkortstillstånd via bilskolan till polisen. T.ex. då förarundervisning inte krävs för att delta i examen, kan förarexamen avläggas innan körkortstillståndet avhämtas hos polisen. I detta fall bör sökanden, då han anmäler sig till examen, förete läkarintyg. Även vid en bedömning i samband med ett körprov eller körtest av en skadas inverkan på en persons förmåga att köra eller vilka körordningar personen ifråga eventuellt behöver i fordonet kan ett läkarintyg krävas.

8 §. Lagen och förordningen om Bilregistercentralen föreslås bli upphävda. Dessutom skall i denna paragraf tas in behövliga stadganden om lagens ikraftträdande och om de åtgärder som statsrådet får vidta före det. De förberedande åtgärderna gäller 1 och 2 §§. Statsrådet skall fatta hösten 1995 ett beslut om bildande av ett bolag, om den egendom som skall överlåtas på bolaget samt om lån som eventuellt skall beviljas bolaget. Paragrafens 5 mom. innehåller ett stadgande om hur affärsverkets sista bokslut och revision skall uppgöras.

1.2. Lag om fordonsförvaltningscentralen

1 §. *Syfte.* Syftet med fordonsförvaltningscentralen, som skall inrättas för att fortsätta Bilregistercentralens registrerings- och beskattningsuppgifter samt fordonsförvaltningens uppgifter, är att främja trafiksäkerheten och dataservicen för vägtrafiken samt minska de miljökador som fordon orsakar. Detta syfte motsvarar i huvudsak syftet med den nuvarande fordonsförvaltningen. Fordonsförvaltningscentralen skall vara underställd trafikministeriet.

2 §. *Uppgifter.* I enlighet med det som sagts ovan skall fordonsförvaltningscentralen bl.a. ha till uppgift att föra datasystemet för vägtrafiken och sköta uppgifter som hänförs sig till datasystemet, svara för registreringen av fordon och körkort, sköta tillsynsuppgifter som gäller koncession för fordonsbesiktning, sköta typbesiktning av fordon, svara för tillsynen över bilskolorna samt sköta vissa beskattningsärenden gällande vägtrafiken. Fordonsförvaltningscentralen skall också svara för vissa andra uppgifter som för närvarande sköts av fordonsförvaltningen. Om de flesta av fordonsförvaltningscentralens

uppgifter skall stadgas närmare i respektive författningar.

3 §. *Direktionen.* Fordonsförvaltningscentralen skall ha en direktion. Direktionens medlemmar skall utses av statsrådet. Om direktionens sammansättning, uppgifter och mandatperiod skall stadgas närmare genom förordning.

4 §. *Närmare stadganden.* Närmare stadganden om verkställigheten av lagen om fordonsförvaltningscentralen skall utfärdas genom förordning.

5 §. *Ikraftträdande.* I denna paragraf skall ingå stadganden om lagens ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som bolagiseringen av Bilregistercentralen, dvs. den 1 januari 1996. Genom lagen om fordonsförvaltningscentralen upphävs lagen och förordningen om fordonsförvaltningen jämte ändringar.

6 §. *Övergångsstadganden.* Paragrafens 1—3 mom. innehåller övergångsstadganden, genom vilka fordonsförvaltningens och Bilregistercentralens uppgifter och ärenden utan avbrott förs över på fordonsförvaltningscentralen.

Enligt 4 mom. skall tjänsterna inom fordonsförvaltningen bli tjänster vid fordonsförvaltningscentralen. Detta stadgande tryggar ställningen för den nuvarande personalen inom fordonsförvaltningen. Tjänsterna skall överföras med stöd av lag utan särskilda åtgärder. Tjänstemännens samtycke behövs således inte för en överföring.

Den nuvarande överdirektörstjänsten inom fordonsförvaltningen skall dras in när lagen träder i kraft. Det är motiverat att det nya ämbetsverkets ledning och förvaltning omorganiseras.

1.3. Lag om koncession för besiktning och registrering av fordon

I enlighet med de allmänna motiveringarna föreslås, att lagen om koncession för fordonsbesiktning upphävs och att en ny lag skall ges som utöver de koncessioner som regleras i nämnda lag även skall omfatta koncessioner för fordonsregistrering.

1 §. *Lagens syfte och tillämpningsområde.* Enligt förslaget skall lagens syfte och tillämpningsområde stiftas så att de överensstämmer med 1 § i den nuvarande lagen. Lagens syfte skall dock utökas med en bestämmelse om tillgången till registrerings-

tjänster.

Enligt 1 § 3 mom. i den gällande lagen tillämpas inte alla stadganden på Bilregistercentralen. Eftersom Bilregistercentralen inte längre kommer att finnas efter bolagiseringen, och för att det nya bolag som har bildats för att fortsätta Bilregistercentralens besiktningsverksamhet och de näringsidkare som har beviljats koncession för privat fordonsbesiktning skall vara likställda i fråga om tillämpningen av lagen skall inte något stadgande som motsvarar det nuvarande 3 mom. intas i den nya lagen.

Om fordonsförvaltningscentralens rätt att registrera och om direktregistreringsstillståndet stadgas särskilt.

2 §. *Uppgifter som kräver koncession.* De ändringar, som föreslås jämfört med 2 § i den nuvarande lagen är av teknisk natur och en följd av att registreringen handhas på besiktningsställena.

3 §. *De allmänna förutsättningarna för beviljande av koncession.* Paragrafens 1 och 2 mom. skall motsvara den nuvarande lagens 1 och 3 mom. Det föreslås att stadgandena i den nuvarande paragrafens 2 mom. skall intas i 12 § i vilken skall stadgas om jämlik service.

Koncession har sökts och redan beviljats läroinrättningar. Även endel ämbetsverk har visat intresse för att handha besiktningsuppgifter. Koncession bör beviljas om läroinrättningen eller ämbetsverket fyller förutsättningarna i lagens 3—6 §§.

Läroinrättningen eller ämbetsverket har emellertid skaffat sig de resurser, som används vid besiktningsverksamheten, d.v.s. utrymmen, anordningar och personalens yrkeskunskap med offentliga medel, som avsetts för andra ändamål. Ett ämbetsverk eller verk som inleder besiktningsverksamhet är i en ekonomiskt mer gynnsam konkurrenssituation än en enskild företagare.

Av denna orsak föreslås, att i paragrafen intas ett tredje moment, enligt vilket koncession inte överhuvudtaget skall kunna beviljas ett ämbetsverk, verk eller läroinrättning, som upprätthålls av staten, kommun eller kommunförbund. Genom ett övergångsstadgande skulle verksamheten garanteras för de läroinrättningar, för vilka koncession redan har beviljats, men för vilka koncession inte mera kan beviljas enligt den föreslagna lagen.

4 §. *Bedömning av sökandens tillförlitlighet.* Paragrafens 1 mom. skall motsvara den

nuvarande lagens 4 §. I paragrafens 2 mom. skall stadgas om krav som motsvarar de krav som i förordningen om registrering på fordon ställs på dem som erhåller direktregistreringsrättigheter. Vid bedömningen av tillförlitligheten skall beaktas om sökanden allvarligt har brutit mot bestämmelserna om besiktning, registrering eller beskattning av fordon.

5 §. *Sökandens sakkännedom.* Den gällande lagen innehåller inga stadganden om behörighetsvillkoren för den som söker koncession eller för en koncessionshavares anställda. Trafikministeriets beslut om koncession för fordonsbesiktning (1372/93) innehåller dock bestämmelser om behörighetsvillkor och krav på erfarenhet för den som ansvarar för besiktningsverksamhet.

Syftet med fordonsbesiktningen är att främja trafiksäkerheten, minska de miljöskador som fordonen orsakar och klassificera fordonen i överensstämmelse med gällande stadganden för att förverkliga olika samhälleliga rättigheter och skyldigheter. Med tanke på nåendet av dessa syften är det viktigt att fordonsbesiktningar endast utförs av personer med tillräcklig grundutbildning, teknisk sakkunskap och praktisk erfarenhet.

Med stöd av vad som anförs ovan föreslås det att till lagen fogas ett stadgande om behörighetsvillkor och krav på erfarenhet för den som ansvarar för besiktningsverksamhet. Behörighetsvillkor skall vara avlagd examen minst vid biltekniska studielinjen i ett tekniskt läroverk eller motsvarande lämplig examen på teknikernivå. Den som ansvarar för besiktningsverksamheten skall dessutom vara förtrogen med fordonen och med de stadganden och föreskrifter som gäller besiktningen av dem, och han skall ha tillräcklig praktisk erfarenhet av besiktningsuppgifter eller andra tekniska kontrolluppgifter.

6 §. *Bedömning av sökandens oberoende.* Paragrafen kommer i huvudsak att motsvara den nuvarande lagens 5 §. Som ett förtydligande föreslås att i paragrafen stadgas om när en person som ansöker om koncession kan anses oberoende. Det föreslås att kravet på oberoende i förhållande till den som idkar trafik- och bilförsäkringsverksamhet stryks, emedan försäkringsverksamhet inte medför ett skadligt beroendeförhållande ur besiktnings- eller registreringsverksamhetens synvinkel. Av samma orsak föreslås att hän-

visningen i den nuvarande lagens 5 § 1 mom. till annat beroendeförhållande stryks. En dylik hänvisning är obestämd och 1—3 punkten i det föreslagna 1 mom. kan anses vara tillräckligt täckande för de verksamhetsformer, för vilka gäller att den som ansöker om koncession inte får stå i ett beroendeförhållande till den som idkar sådan verksamhet.

7 §. *Koncessionens omfattning.* Enligt gällande lag beviljas koncession enligt fordonslag och besiktningsslag begränsad så, att koncessionen gäller antingen årsbesiktningar, avgaskontroller och andra kontroller av fordonets skick i fråga om personbilar, bussar, paketbilar och lastbilar samt deras släpvagnar eller besiktningar som gäller alla fordon och besiktningsslag.

Det föreslås att koncessionerna fortsättningsvis indelas i två klasser på basen av besiktningsslag. Inom vardera kategorin förbinder man sig att besikta alla fordonsslag. Den första koncessionskategorin gäller årsbesiktningar och den motsvarar den nuvarande begränsade koncessionen.

Den andra kategorin skulle omfatta den nuvarande omfattande koncessionen och skulle berättiga till att utföra alla besiktningsslag för alla fordonsslag med undantag för typbesiktning och EG-typgodkännande. Innehavare av den omfattande koncessionen skulle även få rätt att sköta registreringsavgifter.

Den nuvarande paragrafens hänvisningar till utförande av kontroller av avgaskontroller och andra kontroller som gäller fordonets skick skall strykas ur paragrafen som onödiga. Kontrollen av avgasutsläpp utgör en del av årsbesiktningen, och koncession krävs överhuvudtaget inte för andra kontroller av ett fordonets skick än besiktningar.

8 §. *Ansökan om koncession.* Paragrafen skall motsvara den nuvarande lagens 7 §.

9 §. *Beviljande av koncession.* Den gällande lagen innehåller inga stadganden om hur länge en beviljad koncession gäller. Tidsbegränsning av koncessionerna är dock motiverat i synnerhet av tillsynsskäl och skäl som hänför sig till kontroll av verksamhetens tillbörlighet. Därför föreslås det att giltighetstiden för koncessioner skall bestämmas till högst fem år. Beträffande de koncessioner som beviljats hittills har med stöd av 8 § nuvarande lagen uppställts som koncessionsvillkor att koncessionen gäller

tre år. Stadgandet försämrar således inte de nuvarande koncessionshavarnas ställning om man dessutom beaktar 4 mom. i det föreslagna övergångsstadgandet (22 §).

10 §. *Inledande av verksamheten.* Paragrafens 1 mom. kommer i huvudsak att motsvara den nuvarande lagens 9 §.

Till följd av att besiktningsställena får rätt att utföra registreringsuppgifter föreslås att i 1 mom. intas en ny punkt 3, enligt vilken den övervakande myndigheten förrän verksamheten inleds skall tillse att koncessionsinnehavaren har upprättat sakenliga kontakter med vägtrafikens datasystem.

Den nuvarande lagen innehåller inga stadganden om inom vilken tid efter det koncession beviljats besiktningsverksamheten måste inledas. Eftersom fordonbesiktningen likväl är en lagstadgad verksamhet, och för att förhindra befintligheten av sådana koncessioner som tillåter verksamhet som inte är avsedd att bedrivas i verkligheten, föreslås att besiktningsverksamhet enligt koncessionen skall inledas inom sex månader efter det koncessionen beviljades. I annat fall skall koncessionen anses ha förfallit. Koncessionen förfaller emellertid inte i det fall att koncessionsinnehavaren inte åtagit sig registreringsuppgifter.

Eftersom inledandet av besiktningsverksamheten i vissa fall kan räcka längre t.ex. på grund av planerings- och byggnadsarbeten på ett besiktningsställe, skall fordonsförvaltningscentralen av särskilda skäl kunna förlänga tidsfristen. I övergångsstadgandet skall i fråga om nuvarande koncessionsinnehavare beaktas tidsfristens begynnelsestidpunkt.

11 §. *Behörighetsvillkor för den personal som utför besiktningar.* Av de skäl som tidigare anförts i motiveringarna till 5 § föreslås att behörighetsvillkor skall fastställas också för den personal som utför besiktningarna. Villkoren skall i övrigt motsvara de villkor som gäller den personal som ansvarar för besiktningsverksamheten bortsett från att den personal som utför besiktningar inte förutsätts ha likadan erfarenhet. Detta skulle grunda sig på att det är nödvändigt att först kunna arbeta inom ett område för att skaffa sig erfarenhet.

Eftersom det för närvarande inte finns några stadganden om behörigheten för den personal som utför besiktningar, skall övergångsstadgandet trygga ställningen för såda-

na arbetstagare som har utfört besiktningar men inte vad utbildningen beträffar uppfyller behörighetsvillkoren. I syfte att förhindra att stadgandet gällande behörighetsvillkor kringgås uppsätligen genom att personer som inte uppfyller de formella behörighetsvillkoren innan lagen träder i kraft anställs för besiktningsverksamhet, föreslås det att övergångsstadgandet skall gälla endast sådana personer som utförde fordonsbesiktningar den 1 april 1995.

Regeringen har dessutom för avsikt att utreda, om det som behörighetsvillkor för den personal som utför besiktningar skall stadgas eller bestämmas att personen i fråga har avlagt examen som fordonsbesiktare. Detta förutsätter att ett tillbörligt utbildnings- och examenssystem skapas.

12 §. *Opartiskhet vid tillhandahållande av besiktningstjänster.* I det gällande 10 § 1 mom. stadgas att koncessionshavaren skall utföra besiktning av de fordon som koncessionen gäller, oberoende av fordonets märke och modell samt tidpunkten för ibruktagandet och andra motsvarande omständigheter.

Enligt 2 mom. i den gällande 10 § får avgifterna för besiktningarna inte vara beroende av de omständigheter som nämns i 1 mom. Syftet med detta stadgande har varit att skärpa kravet på koncessionshavares oberoende. På grund av den öppnade och ökade konkurrensen inom besiktningsverksamheten är det dock inte motiverat att längre uppställa begränsningar som gäller prissättningen. I en fri konkurrens måste näringsidkarna kunna bestämma priserna i sin helhet enligt rådande marknadsläge och företagsekonomiska principer. Därför föreslås inget sådant prissättningsstadgande bli intaget i den nya lagen.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 3 mom. i den gällande 10 §.

Besiktningen av ett fordon är en lagstadgad skyldighet. Kunden måste sålunda någonstans få besiktningsservice för sitt fordon, så att han kan använda det i trafik. Koncessionshavaren har för sin del fått rätt att producera sådana besiktningstjänster. För att säkerställa att kunden har möjlighet att också få den besiktningsservice han behöver, föreslås det att koncessionshavare i 3 mom. skall åläggas skyldighet att ta emot fordonsbesiktning för varje kund som önskar det. Mottagningsskyldigheten förutsätter att besiktningen är möjlig att utföra i enlighet

med författningar och bestämmelser samt koncessionshavarens koncession. Koncessionshavaren kan således inte vägra ta emot ett fordon för besiktning på grundval av dess ålder eller märke. Däremot skall koncessionshavaren naturligtvis vägra besikta ett fordon som är av ett sådant fordonsslag som hans koncession inte gäller.

13 §. *Jäv.* Paragrafen skall motsvara den nuvarande lagens 11 § utökad med registreringen.

14 §. *Rättelseyrkande.* Ett registreringsbeslut innebär utövande av lagstadgad offentlig makt, som kan karaktäriseras som ett administrativt beslut. Ur medborgarnas rättssäkerhetssynpunkt är det nödvändigt att dessa uppgifter har en offentligrättslig besvärsväg. Av denna orsak föreslås, att i paragrafen intas en bestämmelse om rättelseyrkande förutom för besiktningsbeslutet, som ingår i den nuvarande lagens 12 §, även för registreringsbesluten. Beträffande både besiktnings- och registreringsbeslut gjorda av besiktningsförrättaren, skulle man kunna yrka på rättelse av fordonsförvaltningscentralen, i fall inte i lag eller förordning på annan plats annat är stadgat. Rättelseyrkandet skall göras inom 30 dagar från det beslutet har delgetts. Till beslutet bör fogas anvisning för rättelseyrkande. Ett negativt beslut bör dessutom motiveras.

Ändring i fordonsförvaltningscentralens beslut skall sökas enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50) hos högsta förvaltningsdomstolen.

15 §. *Tillsyn.* Paragrafens 1, 3 och 4 mom. kommer att motsvara 1, 3 och 4 mom. i den nuvarande lagens 13 §.

Enligt det nuvarande stadgandet skall koncessionshavaren underrätta tillsynsmyndigheten om förändringar i sina ägandeförhållanden och om personskiften i fråga om dem som är ansvariga för verksamheten. I stadgandets 2 mom. föreslås bli intaget ett stadgande enligt vilket tillsynsmyndigheten skall underrättas också om andra betydande förändringar som gäller verksamheten. Detta tillägg är behövt med tanke på en vederbörlig tillsyn över fordonsbesiktningen. Andra sådana betydande förändringar är t.ex. likvidation, konkurs, avslutande av verksamhet, betydande förändringar i fråga om lokalteter eller besiktningsanordningar eller en betydande förändring i en kvalitetsmanual.

16 §. *Tvångsmedel*. Paragrafen skall motsvara den nuvarande lagens 14 §.

17 §. *Återkallande av koncession*. Den nuvarande lagen innehåller inga stadganden om huruvida en koncession kan återkallas, om koncessionshavaren upphör med sin verksamhet. För situationer som gäller återkallande av koncession föreslås därför bli tillfogat att koncessionshavaren inte bedriver regelbunden fordonsbesiktning på besiktningssället eller att han upphör med verksamheten i fråga. Som en sådan situation skall t.ex. inte betraktas stängning av ett besiktningssälle under en sedvanlig semester eller för motsvarande tid, tillfälligt avbrott i verksamheten till följd av olycka eller annat motsvarande avbrott i verksamheten.

Förteckningen i paragrafens 2 mom. över de brister till följd av vilka koncessionen kan återkallas eller en anmärkning eller varning ges åt koncessionsinnehavaren, skall i huvudsak motsvara 15 § 2 mom. i den nuvarande lagen. Som en ny åtgärd föreslås att man skall inta möjligheten att förbjuda registreringsverksamheten. Detta stadgande skulle gälla närmast de fall då koncessionsinnehavaren inte följer de stadganden och bestämmelser som gäller för registreringen.

18 §. *Personregisteruppgifterna*. Paragrafen kommer att motsvara den nuvarande lagens 16 §.

19 §. *Tystnadsplikt*. Paragrafen kommer att motsvara den nuvarande lagens 17 §.

20 §. *Straffstadganden*. Det föreslås att i paragrafen görs en komplettering beträffande registreringsuppgifterna. I övrigt kommer paragrafen att motsvara den nuvarande lagens 18 §.

21 §. *Närmare stadganden och föreskrifter*. Avsikten är att de besiktningsförrättare, som erhåller en besiktningskoncession som berättigar till registrering, skulle kunna handha enkla registreringsfall. I paragrafens 1 mom. föreslås ett stadgande om befullmäktigande sålunda, att om dessa registreringar stadgas i förordning.

I överensstämmelse med 19 § i den nuvarande lagen föreslås att trafikministeriet befullmäktigas att meddela närmare föreskrifter. Som en ändring i förhållande till de nuvarande stadgandena föreslås att fullmakterna att bestämma om personalens behörighet, eftersom det skall stadgas om dessa krav i den föreslagna lagens 11 §. Trafikministeriet skulle befullmäktigas att ge närmare bestämmelser om hur registeruppgifterna skall sän-

das till fordonsregistret.

22 §. *Ikraftträdande och övergångsstadganden*. I paragrafens 1 mom. skall finnas ett ikraftträdelsestadgande. Det föreslås att lagen träder i kraft samtidigt som Bilregistercentralen bolagiseras. Lagen skulle upphäva den nuvarande lagen om koncession för fordonsbesiktning.

Det föreslås att i övergångsstadgandet skall intas stadganden om giltighetstiden för de koncessioner som redan beviljats.

Koncessionerna för besiktningsverksamheten beviljas enligt 9 § skilt för varje verksamhetsställe. Då Bilregistercentralen nu har 78 verksamhetsställen, vilka alla bör ansöka om koncession, bör för behandlingen av dessa ansökningar reserveras tillräckligt tid. För att besiktningsverksamheten och registreringen skall kunna pågå utan avbrott under tiden för behandlingen av koncessionsansökningarna föreslås i 5 mom. att verksamheten tillåts fortsätta tills koncessionsansökningarna har avgjorts och övervakningsmyndigheten har genomfört sin granskning.

De personer som nu utför besiktningsuppgifter och inte uppfyller de krav som föreslås i 11 §, föreslås fortsättningsvis kunna betraktas som kompetenta till besiktningsuppgifter för att sålunda kunna fortsätta sin verksamhet. Detta undantag i kompetenskraven föreslås dock begränsas till dem, som utförde besiktningsuppgifter den 1 april 1995.

Ytterligare föreslås, att koncession, som redan beviljats ämbetsverk, verk eller läroinrättning i strid med det föreslagna stadgandet i 3 § 3 mom., skall kunna förnyas.

1.4. Vägtrafiklagen

84 §. *Fordons godkännande för trafik och registrering*. I paragrafens 2 mom. ingår stadgandet om registreringsanmälan. I enlighet med de allmänna motiveringarna föreslås, att registreringsanmälan skall kunna göras till besiktningsförrättare. Närmare stadganden om vilken typ av anmälningar som kan behandlas på besiktningssätten skall ges i förordning.

Övriga ändringar som föreslås är tekniska.

106 b §. *Ansökan om rättelse*. I den gällande 106 b § stadgas om hänskjutande av ett ärende. Den som saken gäller kan till fordonsförvaltningscentralen hänskjuta ären-

den som gäller förarexamen, besiktning eller fordonregistrering.

Avsikten är i enlighet med det ovan sagda att mottagningen av förarexamina under 1996 skall åläggas det nya bolag som skall fortsätta Bilregistercentralens verksamhet. Beträffande dessa mottagningsuppgifter, liksom tidigare i motiveringarna till den föreslagna lagen om koncession för besiktning och registrering av fordon beträffande registreringsuppgifterna, är det fråga om utövande av lagstadgad offentlig makt.

Därför föreslås 106 b § bli ändrad så, att i den stadgas om möjlighet till ansökan om rättelse i ärende som gäller förarexamen. Ansökan om rättelse beträffande besiktning och registrering skulle stadgas i den lag som föreslås om koncession för besiktning och registrering av fordon. Yrkan på rättelse skulle även i detta fall ställas till fordonförvaltningscentralen, om inte något annat stadgas i lag eller förordning.

Mottagningen av förarexamina i privat anställning skall dessutom med stöd av 2 kap. 12 § 1 mom. 3 punkten strafflagen tas under tjänsteansvar.

1.5. Lagen om ett datasystem för vägtrafiken

Vägtrafikens datasystem är i enlighet med lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51) en offentlig handling, ur vilken alla i princip har rätt att få uppgifter. Denna offentlighetsprincip har i lagen om ett datasystem för vägtrafiken begränsats så att i lagen av datasekretess- och datasäkerhetskäl uttömmande stadgas om de situationer, vid vilka uppgifter kan överlåtas ur vägtrafikens datasystems delregister. Om överlåtande av uppgifter ur fordonregistret skall stadgas i 12 § som föreslås ändrad och i 12 a och 12 b §§ som föreslås fogade till lagen, vilket skulle innebära att 7 § i lagen om allmänna handlingars offentlighet inte skulle tillämpas. Uppgifterna i körkortsregistret föreslås i 13 § vara hemliga. Lagen om ett datasystem för vägtrafiken skulle sålunda i konfliktsituationer som särslag utesluta lagen om allmänna handlingars offentlighet och personregisterlagen. Allmänna lagar, närmast personregisterlagen, skulle dock tillämpas som komplettering till den del annorlunda inte stadgas i lagen om ett datasystem för vägtrafiken.

1 §. *Datasystemet för vägtrafiken och den registeransvarige.* Uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken utlämnas i synnerligen stor omfattning för olika användningsändamål. Ett av syftena med datasystemet är att samla in uppgifter om vägtrafiken och att lämna ut dem för olika intressegruppers godtagbara ändamål så som närmare har stadgats i lagen. För att detta ändamål skall bli beaktat på vederbörligt sätt, föreslås det att som syfte med förandet av datasystemet för vägtrafiken utöver främjande av trafiksäkerheten skall bestämmas datatjänsten för vägtrafiken.

Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrad även i övrigt. Det föreslås att datasystemet för vägtrafiken utöver registren också skall omfatta de databehandlingsprogram som hör till dessa register. Med dessa databehandlingsprogram avses i praktiken de program som i samband med bolagiseringen av Bilregistercentralen på ovan avsedda sätt skall föras över till fordonförvaltningscentralens besittning.

Datasystemet för vägtrafiken skall föras av fordonförvaltningscentralen. Ansvaret för de uppgifter som hänför sig till datasystemet för vägtrafiken skall således i sin helhet åläggas fordonförvaltningscentralen. Fordonförvaltningscentralen skall kunna skaffa med dessa uppgifter förknippade produktionsmässiga uppgifter i form av uppdragstjänster hos utomstående när detta är motiverat med tanke på ämbetsverkets egna resurser samt systemets funktionsduglighet och vederbörlighet.

4 §. *Uppgifter i datasystemet för vägtrafiken.* I den gällande 4 § stadgas om hur personuppgifter får registreras i databasen inom datasystemet för vägtrafiken. Eftersom datasystemet för vägtrafiken innehåller uppgifter både om fysiska personer och juridiska personer, föreslås 1 mom. bli ändrad så, att i datasystemet för vägtrafiken registrerade personuppgifter som gäller fysiska personer och uppgifter som gäller juridiska personer tydligt framgår av och särskiljs i momentet.

6 §. *Uppgifter i körkortsregistret.* Det föreslås att det inledande stycket i 1 mom. samt 1 punkten ändras i motsvarighet till den terminologi som används i vägtrafiklagen.

Dataombudsmannen har fäst uppmärksamhet vid lagen om ett datasystem för vägtrafiken eftersom det att av lagen inte direkt framgår att körkortsregistret, utöver straff

och andra påföljder, dessutom innehåller uppgifter om brott och misstänkta brott. Därför har dataombudsmannen föreslagit att ett stadgande om de nämnda uppgifterna skall tas in i lagen. Paragrafens 1 mom. 2 punkten föreslås bli ändrad i enlighet med dataombudsmannens förslag.

9 §. *Rätt att få och registrera uppgifter.* Det föreslås att en ändring görs i det inledande stycket till den gällande 9 § 1 mom. till följd av den organisatoriska ändringen av fordonsförvaltningscentralen. En motsvarande ändring föreslås bli gjord även i det gällande 3 mom. och i de 5 mom. som föreslås fogat till paragrafen och som till sakinnehållet skall motsvara det gällande 4 mom. Dessutom föreslås det att paragrafens rubrik preciseras så att den exaktare än för närvarande motsvarar innehållet i paragrafen.

I paragrafens 1 mom. 1 och 3 punkten föreslås tekniska ändringar, som en följd av att befolkningens datasystem och trafikföräkringscentralen ändrat namn.

Paragrafens 3 mom. skall stadga att den som mottar förarexamen skall få rätt att direkt införa uppgifter om förarundervisning och förarexamen samt körkort i vägtrafikens datasystem.

I det föreslagna 9 § 4 mom., som med smärre ändringar skulle motsvara det nuvarande 3 mom. skall stadgas om vem som är berättigad att utföra direktregistrering. Direktregistrering innebär att fordonsägaren eller fordonsinnehavaren ger ett uppdrag till en näringsidkare som beviljats rätt till direktregistrering. Denna näringsidkare överför med stöd av denna rätt uppgifterna i fordonets registreringsanmälan med hjälp av teknisk anslutning från sitt eget datasystem till datasystemet för vägtrafiken. Ett nytt registerutdrag tillställs kunden per post i efterskott. Även om direktregistreringen är förknippad med prövning vid kontrollen av registerhandlingarnas riktighet och registreringens vederbörlighet och sålunda också med utövandet av offentlig makt, föreslås det likväl att direktregistreringsförfarandet skall fortsätta, eftersom direktregistreringsförfarandet har ansetts tillräckligt säkert med tanke på registreringssystemets tillförlitlighet. Anmälan om direktregistrering kan inte göras i svåra fall som kräver särskild utredning, och direktregistrerare har inte tomma registerutdragsblanketter i sin besittning.

Ett företag som bedriver besiktningsverk-

samhet är en lika naturlig distributionskanal för lämnande av direktregistreringsanmälningar som t.ex. en bilaffär. Därför föreslås att i handelregistret antecknade företag som bedriver fordonsbesiktning skall tillåtas göra direktregistreringsanmälningar. Beviljandet av direktregistreringsrätt till utövare av besiktningsverksamhet är inte förknippad med några betydande risker som hänför sig till datasekretessen eller -skyddet. Detta arrangemang skulle förbättra möjligheterna till kundservice.

Till paragrafens sista moment skall fogas ett nytt 5 mom. som skall motsvara nuvarande 4 mom. med den ändringen att den som utför besiktningen förutom uppgifterna om besiktningen kan överföra även uppgifterna om registreringen till vägtrafikens datasystem.

10 §. *Användningen av datasystemet för vägtrafiken.* Av de skäl som avses i den allmänna motiveringen och i detaljmotiveringen till 1 § föreslås det att ur 10 § 1 mom. stryks omnämmandet av Bilregistercentralens rätt att använda uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken för skötseln av sina lagstadgade uppgifter. Dessutom föreslås att i momentet görs en ändring som gäller fordonsförvaltningscentralens namn.

11 §. *Utlämnande av uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken.* I denna paragraf skall stadgas om vissa allmänna principer, som gäller utlämnandet av uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken. Dessa principer skall i huvudsak motsvara nuvarande praxis. Begreppen i stadgandet skall tolkas på samma sätt som motsvarande begrepp i personregisterlagen. Dessutom skall personregisterlagen komplettera lagen om ett datasystemet för vägtrafiken till den del ingenting annat stadgas i denna lag.

I 1 mom. skall betonas skyldigheten att på begäran ge ut vederbörliga uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken. Syftet med att uppges användningsändamålet för uppgifterna är att tillse att den registrerades integritetsskydd eller hans intressen och rättigheter inte kränks utan grund eller att statens säkerhet äventyras. Syftet med anmälan om hur uppgifterna skyddas är att de överlätna uppgifterna alltid skyddas sakenligt och att den registeransvariga alltid känner till skyddssätten. Den registeransvarige skall även övervaka, att den användning och de skyddssätt, som anmälts efterföljs. Vid begäran om sta-

tistiska uppgifter eller enstaka uppgifter skall användningsändamålet dock inte behöva uppges, eftersom det inte är behövligt med beaktande av synpunkter som gäller datasekretessen.

Ur datasystemet för vägtrafiken skall med stöd av 2 mom. få lämnas ut endast de uppgifter som kan anses behövliga för det användningsändamål som uppgetts. Vid bedömningen av uppgifternas behövlighet skall uppmärksamhet förutom vid användningsändamålet dessutom fästas vid uppgifternas mängd och vid sättet på vilket de utlämnas. Bedömningen av nödvändigheten av att uppgifter utlämnas bör harmoniseras med 5 § 2 mom. personregisterlagen. Uppgifter skall inte få utlämnas, om utlämnandet av grundad anledning kan misstänkas äventyra den registrerades integritet, hans rättigheter eller intressen eller statens säkerhet. T.ex. en kopiering av registrets alla uppgifter för uppgiftsmottagarens egna ändamål är inte en sådan godtagbar användningsorsak för vilken uppgifterna kan utlämnas. Massöverlättelse förutsätter därför, att överlättelsen uppfyller krav i 19 § 1 mom. 3 punkten i personregisterlagen.

De uppgifter som lämnas ut ur datasystemet för vägtrafiken skall behövas för det användningsändamål som uppgetts. En annan användning av uppgifterna kan äventyra datasekretessen och medborgarnas integritet. Därför föreslås också förbud mot att uppgifter används för ett annat ändamål än det som uppgetts. Principen finns redan i personregisterlagen men för klarhetens skull stadgas härom även i lagen om ett datasystem för vägtrafiken. Annan användning är också utlämnande av uppgifter till tredje man utan vederbörligt tillstånd. Tillstånd kan beviljas t.ex. så, att vidareutlämnandet av uppgifter i det beslut som gäller utlämnande av uppgifterna konstateras vara ett godtagbart användningsändamål med uppgifterna. Beträffande enstaka utlämnade uppgifter är det dock inte nödvändigt att begränsa vidareutlämnandet, eftersom övervakningen av att förbudet efterlevs är omöjligt, och det inte heller i övrigt finns någon anledning till det med beaktande av de synpunkter som gäller datasekretessen.

Mottagaren skulle få lagra uppgifter som mottagits med teknisk anslutning i sina egna register endast med särskilt tillstånd av fordonförvaltningscentralen. För lagring av

statistiska uppgifter skulle tillstånd inte vara nödvändigt. Arrangemanget har ansetts nödvändigt av datasekretess- och dataskyddssaker. Syftet är att hindra, att uppgifter som överlättits med teknisk anslutning inte i onödan och osakenligt lagras, t.ex. att hela registret kopieras för egna behov.

12 §. *Utlämnande av uppgifter ur fordonsregistret.* Det föreslås att i denna paragraf skall samlas de flesta stadganden som gäller utlämnande av uppgifter ur fordonsregistret, dvs. 11 och 15 §§ i den gällande lagen. Därmed klargörs den nuvarande situationen, där stadgandena om utlämnande av uppgifter ur fordonsregistret har delats upp på två paragrafer, så att det i uppgiftstagarnas rättigheter att få uppgifter ur fordonsregistret finns ogrundade skillnader som beror på formen för utlämnande av uppgifter. Också med tanke på tillämpningen av stadgandet om utlämnande av personuppgifter har den nuvarande uppdelningen varit oändamålsenlig.

Den begränsning som gäller utlämnande av affärs- och samfundssignum föreslås bli slopad i 1 mom. 1 punkten, som gäller enskilda fall. Ett affärs- och samfundssignum är offentlig information, som det inte finns någon orsak att begränsa utlämnandet av. Dessutom föreslås det att termen "enskilda fall", som används i den gällande lagen, skall ersättas med den exaktare termen "enskilt uppgifter om fordon". Vid utlämnande av uppgifter ur fordonsregistret med stöd av 1 punkten skall uppgifter kunna utlämnas om i sig flera enskilda fordon på samma gång efter varandra. Om det likväl är fråga om utlämnandet av uppgifter om flera enskilda fordon, skall utlämnandet tolkas som massutlämnande av uppgifter, varvid 1 punkten inte kan tillämpas.

I den gällande lagen uppräknas uttömmande de myndigheter till vilka uppgifter ur fordonsregistret får utlämnas, samt användningsändamålen med de uppgifter som utlämnas. Utgångspunkten är dock att fordonsregistret är ett offentligt register, ur vilket alla som behöver uppgifter för ett vederbörligt ändamål har rätt att få uppgifter. Myndigheterna sköter sina lagstadgade uppgifter under tjänsteansvar. Det är ofta nödvändigt att uppgifter ur fordonsregistret används vid skötseln av dessa uppgifter. Så är fallet t.ex. i fråga om polisen, tullen, gränsbevakningsväsendet, domstolarna, utskökningsmyndigheterna, parkeringsövervakarna, åklagarna,

socialmyndigheterna och skattemyndigheterna. Med beaktande av att myndigheternas bruk av uppgifter alltid är förknippat med fullgörandet av lagstadgade tjänsteåligganden, är det inte motiverat att begränsa myndigheternas rätt att få uppgifter ur fordonsregistret, som för övrigt är offentligt. Därför föreslås det att i lagen inte längre i detalj skall uppräknas de myndigheter till vilka uppgifter ur fordonsregistret kan utlämnas, utan i 1 mom. 2 punkten skall endast stadgas att ur fordonsregistret kan lämnas ut uppgifter till myndigheterna för skötseln av lagstadgade uppgifter. Uppgifterna skall dessutom behövas för skötseln av dessa uppgifter. Samtidigt slopas för myndigheternas del vissa i den gällande lagen ingående begränsningar och missförhållanden som gäller formen för utlämnande av uppgifter och som bl.a. har inneburit att vissa myndigheter har haft större rättigheter att få uppgifter genom teknisk anslutning än t.ex. på papper.

I 1 mom. 3 punkten skall göras vissa tekniska preciseringar, som inte har någon betydelse med tanke på rätten att få uppgifter. Dessutom skulle överlåtelse av uppgifter till trafikförsäkringscentralen, trafikförsäkringsbolagen och till statskontoret förutom för trafikförsäkringen tillåtas även för den frivilliga bilförsäkringen eller motsvarande statliga ersättningssystem.

Till momentets 4 punkt skall fogas att besiktningsförrättaren har rätt att få uppgifter ur fordonsregistret inte endast för besiktningsuppgifter utan också för registreringsuppgifter. Om detta skall stadgas närmare i förordningen om fordonsregistrering.

Till momentets 5 punkt skall fogas registreringsmyndigheterna i de övriga nordiska länderna.

Det föreslås att utlämnandet av uppgifter ur fordonsregistret för uppdatering av adressuppgifterna i kundregistret för företag som bedriver handel med fordon, finansierar fordon, bedriver trafik- eller bilförsäkringsverksamhet, besiktningsverksamhet eller annan verksamhet som hänför sig till fordon skall tillåtas. Om detta skall stadgas i 1 mom. 6 punkten. Uppdateringen av adressuppgifterna i ett kundregister främjar nåendet av målen för personregisterlagen, eftersom syftet med uppdateringen är att säkerställa att uppgifterna i mottagarens kundregister är så aktuella och riktiga som möjligt. Uppdateringen av ett kundregister med

adressuppgifter skall alltid förutsätta att de villkor som i personregisterlagen uppställs i fråga om sammanslagning av personregister uppfylls. Uppdateringen skall ske så, att grunden för en sammanslagning av uppgifterna skall vara fordonets registreringsstecken eller ägarens eller innehavarens, dvs. kundens namn eller affärs- eller samfundssignum.

I momentets 7 punkt föreslås vissa tekniska preciseringar, som inte har någon betydelse med tanke på datasekretessen.

Utlämnandet av uppgifter ur fordonsregistret för statistikföring eller vetenskaplig forskning föreslås också bli tillåtet i de fall då villkoren i personregisterlagens 19 § 1 mom. 3 punkten uppfylls. Om detta skall stadgas i 1 mom. 8 punkten. Utlämnandet av uppgifter för de ändamål som nämns är motiverat och det äventyrar inte den registrerades integritet.

I 2 mom. föreslås bli stadgat att uppgifter ur fordonsregistret får lämnas ut också för annat än i 1 mom. nämnt ändamål som hänför sig till trafiksäkerhet, trafik- och bilförsäkringar, trafik, trafikförnödenheter, besiktning eller fordon. Utlämnandet av personuppgifter skall förutsätta att mottagaren har rätt enligt personregisterlagen att registrera de utlämnade uppgifterna i ett personregister. Det sakliga innehållet i dessa stadganden motsvarar huvudsakligen den gällande lagen.

På grund av den ökande företagsmarknadsföringen föreslås det att utlämnandet av uppgifter ur fordonsregistret om fordon som ägs eller innehas av samfund för opinions- och marknadsundersökningar, direktreklam, telefonförsäljning eller annan direkt marknadsföring samt för adresstjänst skall utvidgas. Det skall inte längre krävas att verksamheten anknyter till trafiksäkerhet, trafik, trafikförnödenheter, besiktning, fordon eller handel med fordon. Direktreklam som riktar sig till samfund skall dessutom befrias från begränsningar som gäller överlåtelseform, utlämnade uppgifter, ansökningsgrund samt andra förutsättningar, eftersom syftet med dessa begränsningar endast är att skydda medborgarnas integritet. Beträffande direktreklam som riktar sig till enskilda skall förutsättningarna för utlämnande av uppgifter bibehållas oförändrade med undantag av besiktningsförrättare, för vilkas del för att handha tjänster i anslutning till besiktningen även skall möjliggöras utlämnandet av upp-

gifter i en form som lämpar sig för automatisk databehandling och så, att de uppgifter som utlämnas kan innehålla också andra uppgifter än namn- och adressuppgifter. Stadgandena skall intas i 3 mom. I praktiken är det närmast fråga om kundservicerelaterade system av liknande typ som Bilregistercentralens nuvarande system med kallelse till besiktning. Detta arrangemang är ändamålsenligt av orsaker som beror på att besiktningstjänsterna är lagstadgade och att besiktningsåtgärderna är bundna till uppgifterna i fordonsregistret.

I 4 mom. skall stadgas om de fall då uppgifter ur fordonsregistret inte får överlåtas med hjälp av teknisk anslutning. I övrigt skulle fordonsregistrets uppgifter kunna överlåtas i de fall som stadgas i 12 § samt som både enskilda fall och massöverlåtelse, ifall inte annat är särskilt stadgat i något fall. Överlåtelse av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning är en form av massöverlåtelse.

12 a §. *Utlämnande av personbeteckningen ur fordonsregistret.* Utlämnandet av personbeteckningar ur fordonsregistret föreslås ändrad så, att en personbeteckning skall få utlämnas endast i de fall som avses i 12 § 1 mom. 2—4 punkten, för statistiska ändamål och forskningsändamål eller, om en tillförlitlig identifiering av den registrerade samt användningsändamålet med uppgifterna förutsätter det och om den som anholder om uppgifterna innehar eller kan inneha personbeteckningen med stöd av personregisterlagen eller någon annan lag. Utlämnandet av en registrerads personbeteckning till myndigheterna är nödvändigt med tanke på en tillförlitlig identifiering. Paragrafens stadgande i 2 punkten, som också motsvarar 25 § 2 mom. befolkningsdatalagen, uppställer synnerligen stränga krav i fråga om utlämnande av personbeteckningar. Med hjälp av dessa krav kan man säkerställa att utlämnandet inte äventyrar medborgarnas integritet.

12 b §. *Dispens av datasekretessnämnden.* Om en sökande som avses i 12 § 2 mom. inte har rätt enligt personregisterlagen att registrera utlämnade uppgifter i ett personregister eller om de i 12 a § 4 mom. angivna villkoren för utlämnande eller användning av en personbeteckning som ansökningsgrund inte uppfylls, skall utlämnandet likväl enligt 12 b §, som föreslås fogad till lagen, vara möjligt, om datasekretessnämnden har

gett undantagslov därtill av särskilda skäl. Särskilda skäl kan t.ex. vara en betydande förenkling av den administrativa behandlingen av ärenden eller annan behandling av ärenden. Ett ytterligare krav är dock att äventyrandet av den registrerades integritet, hans intressen och rättigheter samt statens säkerhet kan förhindras.

13 §. *Utlämnande av uppgifter ur körkortsregistret.* I paragrafens 1 mom. uppräknas de uppgifter i körkortsregistret, som bör hållas hemliga och som uppräknas i 17 § i gällande lag. Hemliga uppgifter är körkortsregistrets straffuppgifter samt uppgifter om förverkad körkort. Även de uppgifter, som bör hållas hemliga skulle kunna överlåtas under de förutsättningar som nämns i 11 § och 13 § 2—4 mom. på samma sätt som för närvarande.

Paragrafen skulle i övrigt motsvara 12 § och 16 § 1 mom. i den gällande lagen. De grundläggande principerna gällande utlämnandet av uppgifter ur körkortsregistret förblir oförändrade. Till listan över mottagare av uppgifter skall dock fogas tullmyndigheterna, de myndigheter som beviljar tillstånd att hålla bilskola, mottagarna av förarexamina, de koncessionsmyndigheter som avses i den föreslagna lagen om koncession för besiktning och registrering av fordon samt de myndigheter på Åland, i Europeiska unionens medlemsstater eller i till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet anslutna stater som behandlar körkortsärenden. I paragrafen stadgas uttömmande om överlåtelse av uppgifter ur körkortsregistret.

Tullverket är en i 97 § vägtrafiklagen avsedd annan trafikövervakande myndighet, som behöver uppgifter ur körkortsregistret för skötseln av sina uppgifter. De myndigheter som beviljar tillstånd att hålla bilskola, vilka enligt 66 § vägtrafiklagen är länsstyrelserna, behöver för sin del på grundval av 39 och 39 a §§ körkortsförordningen och 67 § vägtrafiklagen uppgifter ur körkortsregistret för behandlingen av ärenden som gäller beviljande eller återkallande av tillstånd att hålla bilskola. Problemet är för närvarande t.ex. att fordonsförvaltningen, som avger utlåtanden om dem som söker tillstånd att hålla bilskola, inte i sina utlåtanden kan ge uppgifter ur körkortsregistret om den sökande, fastän sökandens förseelsefrihet har en väsentlig betydelse för utlåtandets innehåll. Detta leder i praktiken till att utlåtande-

na inte kan motiveras sakligt och på ett sådant sätt att tillståndsmyndigheterna har vetskap om alla omständigheter som inverkar på ärendet.

Den som tar emot förarexamina behöver uppgifter ur körkortsregistret för att på ett adekvat sätt kunna sköta på körkortsförordningen baserade uppgifter som gäller förarexamina och körkort. I enlighet med det ovan sagda sköts de uppgifter som gäller förarexamina tills vidare av det nya bolag som skall fortsätta Bilregistercentralens verksamhet.

Med stöd av 8 § i den föreslagna lagen om koncession för besiktning och registrering av fordon beviljar trafikministeriet koncession för besiktnings- och registreringsuppgifter. Till förutsättningarna för att koncession skall beviljas hör med stöd av lagens 4 § bedömning av sökandens tillförlitlighet, som innebär en kontroll av uppgifterna om trafikbrott i fråga om de personer som avses i nämnda paragraf. Eftersom det med tanke på datasekretessen inte är någon tillfredsställande lösning att var och en skaffar ett registerutdrag som gäller honom själv, föreslås det att de myndigheter som beviljar koncession för besiktning och registrering fogas till mottagarna av uppgifter ur körkortsregistret. Koncessionsmyndigheterna behöver uppgifter ur körkortsregistret också när de utövar tillsyn över koncessionshavarna i enlighet med 15 och 17 §§ i den föreslagna lagen om koncession för besiktning och registrering av fordon.

Enligt 12 § 1 mom. 4 punkten i den gällande lagen får uppgifter ur körkortsregistret endast utlämnas till körkortsmyndigheterna i Island, Norge, Sverige och Danmark. Utlämnandet av körkortsregisteruppgifter till de nordiska körkortsmyndigheterna följer av det ömsesidiga erkännandet av körkort mellan dessa länder. Körkortet gäller inom ramen för sin giltighet utan att behöva bytas ut. Detta stadgande möjliggör endast utlämnandet av uppgifter som behövs för behandling av ett körkortsärende eller för vidtagande av en enskild tillsynsåtgärd. Giltigheten för körkort som utfärdats i Europeiska unionens medlemsstater utvidgas till följd av rådets direktiv om körkort (91/439/EEG) som skall iakttas från den 1 juli 1996. Körkort som utfärdats i medlemsstaterna gäller häfter inom ramen för sin giltighet i samtliga medlemsstater utan att behöva bytas ut. Samma

förfarande gäller körkort som utfärdats i stater som anslutit sig till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. På grund av utvidgningen av körkortens giltighet förutsätter de frågor som hänför sig till körrätternas giltighet att ett utbyte av uppgifter mellan körkortsmyndigheterna möjliggörs. Härtill förpliktar också det nämnda direktivet. Därför föreslås det att körkortsregisteruppgifter, i enlighet med villkoren i det nuvarande stadgandet, skall kunna utlämnas till körkortsmyndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater och de stater som anslutit sig till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Eftersom Island, Norge, Sverige och Danmark hör till de ovan nämnda staterna, behöver dessa länder inte längre räknas upp särskilt.

Stadgandet om utlämnande av uppgifter ur körkortsregistret för forskningsändamål föreslås bli ändrat så, att det svarar mot motsvarande stadgande i den lag om myndighetshandlingars offentlighet som är under beredning. De intressen som skyddas av den tystnadsplikt som gäller körkortsregistret är förknippade med körkortsinnehavares integritet.

Utlämnandet av uppgifter ur körkortsregistret föreslås bli tillåtet också för statistiska ändamål. Utlämnandet av statistiska uppgifter äventyrar inte de registrerades integritet och inte deras intressen och rättigheter, eftersom identifierande uppgifter som kan kombineras med en enskild individ inte framgår av de statistiska uppgifterna.

De överlåtelseformer som används vid utlämnandet av uppgifter ur körkortsregistret föreslås också bli utvidgade så, att till tullmyndigheter, myndigheter som beviljar tillstånd att hålla bilskola och myndigheter som beviljar koncession för besiktning samt mottagare av förarexamina förutom med nuvarande överlåtelseformer dessutom skall kunna utlämnas uppgifter genom teknisk anslutning. Till åklagare och domstolar kan enligt gällande lag utlämnas uppgifter endast genom teknisk anslutning. Beträffande dessa myndigheter skall utlämnandet av uppgifter också tillåtas på annat sätt, t.ex. i form av pappersutskrift.

14 §. *Utlämnande av uppgifter ur fordonsbeskattningsregistret.* Stadgandena kommer i huvudsak att motsvara 13 § och 16 § 2 mom. i den gällande lagen.

Den begränsning som gäller utlämnande i enstaka fall av affärs- eller samfundssignum

skall slopas av ovan nämnda skäl. Till paragrafen skall fogas gränsbevakningsmyndigheterna, eftersom gränsbevakningsväsendet är en i 97 § vägtrafiklagen avsedd annan trafikövervakande myndighet, som också behöver uppgifter ur fordonsbeskattningsregistret för att kunna sköta sina uppgifter.

Utlämnandet av uppgifter ur fordonsbeskattningsregistret till utskökningsmyndigheterna skall bli tillåtet också genom teknisk anslutning. Dessutom skall uppgifter ur registret kunna lämnas ut till polismyndigheterna och tull- och skatteförvaltningens myndigheter också på annat sätt än genom teknisk anslutning. Dessa ändringar försämrar inte medborgarnas integritetsskydd.

15 §. *Utlämnande av uppgifter ur bilteckningsregistret.* Stadgandena kommer att motsvara 14 § och 16 § 3 mom. i den gällande lagen.

16 §. *Förbud mot utlämnande av uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken i vissa fall.* Med stöd av 23 § personregisterlagen har en registrerad rätt att förbjuda en registerförare att använda eller lämna ut uppgifter som gäller honom själv för direktreklam, telefonförsäljning och annan direkt marknadsföring, adresstjänst, marknads- och opinionsundersökningar samt för personmatriklar eller släktforskning. För komplettering av denna förbuds rätt, som med stöd av det föreslagna 12 § 2 mom. också iakttas i fråga om fordonsregistret, föreslås det att en registrerad dessutom skall ha rätt att förbjuda att hans adressuppgifter lämnas ut per telefon till någon annan än till en myndighet, till trafikförsäkringscentralen, till ett trafikförsäkringsbolag eller till en besiktningsförrättare. En sådan förbuds rätt har betydelse i synnerhet med tanke på en persons eller hans egendoms säkerhet, eftersom det vid utlämnandet av uppgifter ur fordonsregistret per telefon inte går att kontrollera användningsändamålet med adressuppgifterna. Eftersom förbudet inte avses gälla utlämnandet av namnuppgifter, skall det per telefon gå att betjäna dem som t.ex. i samband med en bilaffär vill försäkra sig om att bilens ägare är införd i registret.

Meningen är att förbudet skall verkställas på grundval av en skriftlig ansökan för att identiteten hos den som anhåller om förbudet skall kunna verifieras, men förbudet kan i brådskande fall verkställas också på grundval av en anhållan som inkommit per telefon

förutsatt att anhållan ytterligare bekräftas skriftligen i efterhand.

Till lagen föreslås dessutom bli fogat stadganden om personuppgifters offentlighet i vissa undantagsfall. Avsikten med stadgandena är att noggrannare och strängare än vad som sägs i 1 mom. skydda medborgarnas integritet mot obehörig yttre inblandning. Stadgandena kommer att komplettera en registrerads rätt enligt 23 § personregisterlagen att förbjuda användningen och utlämnandet av uppgifter om honom i vissa fall samt motsvarar 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen.

Om en registrerad har grundad anledning att misstänka att hans egen eller hans familjs hälsa eller säkerhet blir hotad, skall fordonsförvaltningscentralen på begäran kunna besluta att personuppgifter som gäller honom inte får lämnas ut ur fordonsregistret till någon annan än myndigheter eller mottagare av förarexamina. Med stöd av detta stadgande skall fordonsförvaltningscentralen på begäran kunna utfärda ett mycket omfattande sekretesspåbud som gäller ett enstaka fall. Begäran skall alltid vara motiverad och skriftlig. I praktiken skall som grund för begäran i allmänhet anföras polisanmälan eller vid en av polisen utförd förundersökning konstaterade omständigheter som hotar hälsan eller säkerheten. Hotet mot hälsan eller säkerheten skall vara konkret, individualiserbart och sannolikt. I detta moment avses med hälsa en persons fysiska och psykiska hälsa. Med säkerhet avses för sin del en persons hemfrid samt säkerheten av den näromgivning som utgörs av släktingar, vänner, arbete och intressen. Vad gäller tolkningen av detta moment bör man såvitt möjligt sträva efter enhetlighet med motsvarande stadgande i befolkningsdatalagen.

I ett sekretessbeslut enligt 2 mom. är det fråga om en betydande och exceptionell situation med tanke på fordonsregistrets offentlighet. Ett sekretessbeslut skall alltid vara tidsbegränsat. Syftet med det är att förhindra att sekretessbeslut som har förlorat sin betydelse förblir gällande onödigt lång tid. En förlängning av beslutets giltighetstid förutsätter att det ursprungliga behovet av att skydda uppgifterna fortfarande föreligger.

Företrädare för vissa yrkesgrupper, såsom poliser och fängvaktare, kan ha ett särskilt behov av att använda i denna paragraf nämnda rättigheter att förbjuda användning

och utlämnande av uppgifter. Det föreslås dock inte att i momentet skall stadgas om att företrädare för dessa yrkesgrupper automatiskt har rätt att hemlighålla uppgifter på grund av sitt yrke. Med tanke på att datasystemet för vägtrafiken omfattas av offentlighetsprincipen och att medborgarna skall behandlas likvärdigt kan detta inte anses motiverat. Företrädare för dessa yrkesgrupper skall ha möjlighet att vid behov använda sin förbuds rätt på samma sätt som övriga medborgare.

17 §. *Tystnadsplikt.* Det föreslås att paragrafen upphävs, emedan dess innehåll föreslås bli intaget i den nya 13 §.

18 §. *Straffpåföljder.* Det föreslås att paragrafen ändras så att beträffande straffpåföljden för den som döms för brott mot tystnadsplikten i 13 § 1 mom. hänvisas till stadgandena i strafflagens 38 kap. för data- och informationsbrott. I referensstadgandet skall beträffande tjänsteman och anställd vid offentligt samfund även ingå en sekundärklausul som avser brott mot tystnadsplikt samt förutsätter stränghetsjämförelse. Dessutom hänvisas till stadgandena i strafflagens 38 kap. om datainbrott och personregisterbrott samt stadgandena i personregisterlagens 46 § om personregisterförseelse.

19 §. *Överföring av ärende.* Denna paragraf föreslås bli upphävd såsom obehövlig, eftersom Bilregistercentralen inte längre skall sköta med datasystemet för vägtrafiken förknippade uppgifter direkt med stöd av lag och eftersom fordonsförvaltningscentralen, i egenskap av ansvarig för alla uppgifter som hänför sig till datasystemet för vägtrafiken, själv i sista hand också ansvarar för de beslut som gäller datainnehållet i registren, registrens användning och utlämnandet av uppgifter.

19 a §. *Övervakning.* Det föreslås att denna paragraf upphävs som obehövlig, eftersom fordonsförvaltningscentralen, efter att den med stöd av 1 § har övertagit det totala ansvaret för datasystemet för vägtrafiken, samtidigt utan särskilt stadgande också ansvarar för övervakningen.

1.6. Lag om transport av farliga ämnen

20 §. *Sökande av rättelse.* I denna paragraf stadgas om överföring av ett ärende som behandlas av mottagare av körtill-

ståndsprov och övervakare av körtillståndsutbildning. Av orsaker som nämns i motiveringen till 106 b § vägtrafiklagen föreslås det att dessa stadganden skall ersättas med stadganden som gäller sökande av rättelse.

Inspektion av tankar och förpackningar utförs av en inspektionbefattning, som har beviljats inspektionsrätt av säkerhetsteknikcentralen. Eftersom inspektionen gäller användning av offentlig rätt, föreslås att som paragrafens 2 mom. intas stadganden varmed rättelse från utförande av inspektionen kunde yrkas hos säkerhetsteknikcentralen.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

I enlighet med lagen om Bilregistercentralens bolagisering skulle statsrådet överlåta den behövliga fasta egendom och de immateriella rättigheterna till det bolag som grundas för att fortsätta affärsverkets verksamhet. Även de övriga arrangemang, som är nödvändiga för att grunda aktiebolaget, skulle skötas efter det att lagförslaget godkännts.

Trafikministeriet har redan tillsatt en arbetsgrupp för att utreda vilken organisation är lämplig att ta emot förarexamina.

Med stöd av 4 § i den föreslagna lagen om fordonsförvaltningscentralen skall det avges en förordning, vari bland annat stadgas om kompetensvillkoren och utnämningen av ämbetsverkets ledning samt direktionen.

Med stöd av 21 § i den föreslagna lagen om koncession för besiktning och registrering av fordon skall trafikministeriet ge närmare bestämmelser om tillämpningen av lagen. Avsikten är att förnya det beslut som trafikministeriet enligt den nugällande lagen avgett den 22 december 1993 så, att beslutet motsvarar den föreslagna lagen.

Till följd av de föreslagna ändringarna i fordonsregistreringen är avsikten att avge en helt ny förordning om registreringen av fordon. Även förordningen om besiktning av fordon kommer att granskas.

Förslaget kommer att förorsaka ändringar även i stadgandena och bestämmelserna angående transporten och förarnas körtillstånd beträffande av farliga ämnen.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1996. Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

L a g**om ombildande av Bilregistercentralen till ett aktiebolag samt om vissa uppgifter för detta bolag**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Statsrådet berättigas att överlåta den egendom och de immateriella rättigheter som är i den till trafikministeriets förvaltningsområde hörande Bilregistercentralens besittning samt verkets affärsverksamhet på det aktiebolag som bildas för att fortsätta Bilregistercentralens verksamhet och på dess pensionsstiftelse. När aktiebolaget bildas tecknar staten samtliga aktier. Bolagets verksamhetsområde omfattar fordonsbesiktningstjänster och annan affärsverksamhet som är lämplig i samband med dessa tjänster

2 §

Statsrådet bestämmer vilken egendom som skall överlåtas och värdet av den samt villkoren för överlåtelsen. Statsrådet beslutar också om övriga villkor och arrangemang som har samband med överlåtelsen av egendomen och med bildandet av bolaget.

Statsrådet bestämmer vilken del av egendomen som skall sättas in i bolaget mot aktier och vilken del som skall överlåtas på lånevillkor. Staten kan bevilja bolaget lån utan säkerhet högst till ett belopp av 45 miljoner mark.

3 §

Aktiebolaget är inte skyldigt att betala stämpelskatt för överlåtelsehandlingar som gäller egendom som nämns i denna lag. Det samma gäller för de överlåtelsehandlingar och skuldebrev som överläts på pensionsstiftelsen.

Aktiebolaget eller dess dotterbolag är inte heller skyldiga att betala stämpelskatt när egendom som avses i denna lag första gången överläts från aktiebolaget på ett dotterbolag, om överlåtelsen sker inom ett år efter att denna lag har trätt i kraft.

Vid inkomst- och förmögenhetsbeskattningen samt mervärdesbeskattningen anses aktiebolaget och dess dotterbolag som sådant

fortsätta Bilregistercentralens rörelse.

4 §

Aktiebolaget svarar för de skuld-, anskaffnings- och leveransavtal samt andra liknande förbindelser som Bilregistercentralen har ingått under sin verksamhetstid och som gäller på bolaget överlåten egendom och affärsverksamhet.

Statens sekundära ansvar för de lån som Bilregistercentralen har upptagit kvarstår.

5 §

Den personal i arbetsavtalsförhållande som är i Bilregistercentralens tjänst när denna lag träder i kraft övergår enligt sitt samtycke i aktiebolagets tjänst i en motsvarande uppgift eller i en tjänst eller uppgift som lämpar sig för tjänstgöring vid den fordonsförvaltningscentral som skall inrättas. Personer som anställts hos Bilregistercentralen för viss tid övergår för den tid de har anställts, om inte tiden har gått ut när denna lag träder i kraft.

Angående villkoren för anställningsförhållandet, som gäller den uppgift i arbetsavtalsförhållande som vederbörande med stöd av 1 mom. har övertagit i aktiebolaget, iaktas vad som överenskomts i kollektivavtalet som bolaget har ingått eller vad som stadgas i lag eller vad som stadgas eller bestäms med stöd av lag.

6 §

Bolaget skall till utgången av 1996 enligt vad som därom stadgas eller bestäms särskilt

1) sköta uppgifter som hänför sig till förarexamina, körkort och förarundervisning, samt

2) sköta uppgifter som hänför sig till certifikat som berättigar till transport av farliga ämnen, till körtillståndspröv och till utbildning för körtillstånd.

Den avgift som bolaget uppbär för de tjänster som avses i 1 mom. fastställs av trafik-

ministeriet med tillämpning av vad lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92) stadgar om avgifter som uppbärs för offentligrättsliga prestationer.

7 §

Den som i bolagets tjänst vid skötseln av uppgifter som ansluter sig till mottagningen av förarexamen med stöd av 6 § 1 mom. 1 punkten har fått information som ansluter sig till en privatpersons hälsotillstånd får inte olovligen yppa denna information.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen.

8 §

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs lagen den 6 november 1992 om Bilregistercentralen (988/92) och förordningen den 11 december 1992 om Bilregistercentralen (1298/92) jämte ändringar.

När denna lag har trätt i kraft svarar fordonsförvaltningscentralen för avtal, förbindelser och skyldigheter som hänför sig till databasen i datasystemet för vägtrafiken och dess tillämpningar, till registreringen av fordon och körkort samt till den egentliga fordonsskatten.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft. Statsrådet kan vidta åtgärder enligt 1 och 2 §§ innan lagen träder i kraft.

På revisionen av och bokslutet för Bilregistercentralens sista verksamhetsår tillämpas lagen om statens affärsverk (627/87) och vad som stadgas eller bestäms med stöd av den. Aktiebolaget sköter till denna del de uppgifter som ankommer på ett affärsverk.

2.

Lag

om fordonsförvaltningscentralen

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Syfte

Syftet med fordonsförvaltningscentralen är att främja trafiksäkerheten och datasystemet för vägtrafiken samt minska de miljökador som fordonen orsakar. Fordonsförvaltningscentralen är underställd trafikministeriet.

2 §

Uppgifter

Fordonsförvaltningscentralen har till uppgift att

1) upprätthålla datasystemet för vägtrafiken och sköta uppgifter i samband därmed,

2) svara för registreringen av fordon och körkort,

3) svara för tillsynen över bilskolorna och sköta uppgifter i anslutning till förarexamina,

4) sköta typbesiktningen av fordon samt ärenden som gäller EG-typgodkännande,

5) sköta tillsyns- och andra uppgifter som hänför sig till koncessioner för fordonsbesiktning,

6) sköta andra uppgifter som hänför sig till besiktning av fordon,

7) sköta tillstånds- och tillsynsuppgifter som hänför sig till handeln med trafikförmånenheter samt till monterings- och reparationsverksamhet,

8) sköta ärenden som hänför sig till in-teckning i bil,

9) avgöra sådana ärenden gällande tillstånd, dispens och rättelseyrkande som särskilt har ålagts centralen,

10) sköta vissa beskattningsärenden som gäller vägtrafiken, samt

11) främja forskning som syftar till en förbättring av trafiksäkerheten och en minskning av de miljökador som vägtrafiken förorsakar.

Fordonsförvaltningscentralen har till upp-

gift att också sköta de övriga till centralens verksamhetsområde anknutna myndighetsuppgifter som genom stadganden eller bestämmelser särskilt ålagts centralen, samt utföra de uppdrag som trafikministeriet anförtrot centralen.

3 §

Direktionen

Fordonsförvaltningscentralen har en direktion, vars medlemmar utses av statsrådet. Om direktionens uppgifter, sammansättning och mandatperiod stadgas genom förordning.

4 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

5 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs lagen den 22 december 1993 om fordonsförvaltningen (1373/92) och förordningen den 22 december 1992 om fordonsförvaltningen (1374/92).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

6 §

Övergångsstadganden

Vad som på något annat ställe stadgas eller bestäms om Bilregistercentralens enhet för fordonsförvaltningen eller om fordonsförvaltningen, gäller fordonsförvaltningscentralen sedan denna lag har trätt i kraft.

Ärenden som är anhängiga inom fordonsförvaltningen när denna lag träder i kraft överförs när lagen träder i kraft på fordonsförvaltningscentralen för behandling och avgörande.

Ärenden som är avhängiga vid Bilregistercentralen när denna lag träder i kraft och som enligt denna lag hör till fordonsförvaltningscentralen överförs när lagen träder i kraft på fordonsförvaltningscentralen för behandling och avgörande.

Tjänster och uppgifter inom fordonsförvaltningen blir tjänster och uppgifter vid fordonsförvaltningscentralen med undantag av överdirektörstjänsten, som dras in när denna lag träder i kraft.

Fordonsförvaltningscentralen sköter till fordonsförvaltningen hörande bokföringsuppgifter som gäller det räkenskapsår som föregår lagens ikraftträdande.

3.

Lag

om koncession för besiktning och registrering av fordon

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att med hjälp av fordonsbesiktning främja trafiksäkerheten och minska de miljöskador som fordonen orsakar. Lagens syfte är även att främja tillgången till registreringstjänster.

Denna lag tillämpas på dem som söker koncession och på dem som med stöd av koncession utför besiktning och registrering

av fordon.

Om fordonsförvaltningscentralens rätt att utföra fordonsregistreringar samt om tillstånd till direktregistrering stadgas särskilt genom förordning.

2 §

Koncessionsplikt

Fordonsbesiktningar och andra än i 1 § 3 mom. avsedda registreringar om vilka stad-

gas närmare i förordning får utföras enbart av den som har beviljats koncession enligt denna lag.

För typbesiktningar och EG-typgodkännanden av fordon kan koncession inte beviljas.

Genom förordning kan stadgas att smärre delar av besiktningssuppgifterna kan utföras även av någon annan än den som har beviljats koncession.

3 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av koncession

Koncessionen skall beviljas en sökande som är tillförlitlig, sakkunnig, solvent och oberoende. Sökanden skall även kunna säkerställa att verksamheten är av tillräckligt hög kvalitet och att kunderna behandlas lika samt sörja för behövlig datasekretess.

Koncession beviljas inte, om det av ansökan eller annars av omständigheterna framgår att arrangemang i samband med ansökan har vidtagits i syfte att kringgå stadgandena om förutsättningarna för koncession.

Koncession beviljas inte ett ämbetsverk, en inrättning eller en läroanstalt som upprätthålls av staten, kommunen eller samkommunen.

4 §

Bedömning av sökandens tillförlitlighet

Den som söker koncession kan anses vara tillförlitlig, om sökanden, de som svarar för verksamheten och de som hör till besiktningsspersonalen eller, i fråga om en sökande vars verksamhet bedrivs i bolagsform, styrelsens och förvaltningsrådets medlemmar och suppleanter, verkställande direktören, de ansvariga bolagsmännen och andra personer i jämförbar ställning

1) under de senaste fem åren inte har dömts för ett brott som avses i 75 § vägtrafiklagen (267/81) eller för brott för vilket påföljden varit fängelsestraff, eller

2) under det senaste året inte har dömts tre eller flera gånger för ett sådant brott mot stadgandena och bestämmelserna om trafik- eller fordonssäkerhet för vilket påföljden varit bötestraff.

Den som söker koncession anses inte pålitlig, om sökanden genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig att utföra besiktning och registrering eller har brutit mot stadganden eller bestämmelser om besiktning, registrering eller bekattning av fordon.

5 §

Sökandens sakkännedom

Den som söker koncession skall i sin ansökan uppge vem som svarar för besiktningssverksamheten. Den som svarar för besiktningssverksamheten skall ha avlagt minst examen vid biltekniska studielinjen vid en teknisk läroanstalt eller motsvarande lämplig examen på teknisknivå samt ha förtrogenhet med de stadganden och bestämmelser som gäller fordon samt besiktningen och registreringen av dem. Den som svarar för verksamheten skall dessutom ha tillräcklig praktisk erfarenhet av besiktningssuppgifter eller andra tekniska kontrolluppgifter.

6 §

Bedömning av sökandens oavhängighet

Den som söker koncession kan anses vara oberoende, om varken han eller någon av hans anställda utövar eller står i kommersiellt, ekonomiskt eller något annat beroendeförhållande till den som bedriver

1) tillverkning, import, handel, planering, marknadsföring, reparation eller service som gäller fordon eller delar eller tillbehör till fordon,

2) handel med bränsle, eller

3) tillståndspliktig trafik.

Den som söker koncession får inte heller stå i beroendeförhållande till organisationer som bildats av dem som bedriver verksamhet som avses i 1 mom.

7 §

Koncessionens omfattning

Koncession beviljas på ansökan med begränsning enligt besiktningsslag som följer:

1) årsbesiktningar som gäller alla fordon,

eller

2) registreringar som gäller alla fordon och alla besiktningsslag, med undantag av typbesiktningar och EG-typgodkännanden.

8 §

Ansökan om koncession

Till en koncessionsansökan skall fogas

1) utdrag ur handelsregistret och utredning om ägandeförhållandena i fråga om en sökande vars verksamhet bedrivs i bolagsform,

2) en utredning om var verksamheten kommer att inledas,

3) en utredning om hur sökanden säkerställer att verksamheten är tillräckligt högklassig och att kunderna behandlas lika,

4) en utredning om hur sökanden ämnar ordna kontakterna med datasystemet för vägtrafiken och garantera behövlig datasekretess,

5) en utredning om hur lokaler, anordningar samt personal och andra personer som nämns i 4 § uppfyller kraven på den verksamhet som ansökan avser samt

6) annan utredning som trafikministeriet eventuellt förutsätter.

9 §

Beviljande av koncession

Trafikministeriet beviljar koncession för en bestämd tid av högst fem år, om sökanden uppfyller kraven i 3—6 §§ och lämnar de utredningar som nämns i 8 §. I beslutet om koncession kan det uppställas sådana villkor på vilka koncessionen beviljas. Koncessionen beviljas för ett bestämt besiktningssälle.

10 §

Inledande av verksamheten

Den besiktningverksamhet och registrering som koncessionen avser kan inledas när tillsynsmyndigheten

1) har konstaterat att koncessionshavarens lokaler är permanenta och lämpliga för verksamheten samt sådana att besiktningarna oberoende av vädret kan utföras på behörigt sätt,

2) har godkänt koncessionshavarens besiktningssanordningar som lämpliga för den verksamhet som ansökan avser,

3) har konstaterat att koncessionshavarens kontakter med datasystemet för vägtrafiken är adekvata,

4) har konstaterat att koncessionshavarens personal är behörig för de uppgifter som ansökan avser samt

5) har konstaterat att omständigheterna i samband med verksamheten även i övrigt fyller kraven.

Har inte en sådan besiktningverksamhet som avses i koncessionen inletts inom sex månader efter det koncessionen beviljades, förfaller koncessionen. Fordonsförvaltningscentralen kan av särskilda skäl förlänga tidsfristen.

11 §

Behörighetsvillkor för den personal som utför besiktningar

Den personal som utför besiktningar skall ha avlagt minst examen vid biltekniska studielinjen vid en teknisk läroanstalt eller motsvarande lämplig examen på teknikernivå samt ha förtrogenhet med de stadganden och bestämmelser som gäller fordon och besiktningen av dem.

12 §

Opartiskhet vid tillhandahållande av besiktningstjänster

Besiktningar av de fordon som koncessionen gäller skall utföras oberoende av fordonets märke och modell samt tidpunkten för ibruktage och andra motsvarande omständigheter.

Koncessionshavaren skall ordna sin verksamhet så att andra omständigheter än bedömning av fordonets skick och av hur det i övrigt stämmer överens med gällande bestämmelser inte kan inverka på slutresultatet av besiktningen.

Koncessionshavaren är skyldig att i enlighet med stadganden och föreskrifter samt sin koncession ta emot och utföra besiktningen av varje kunds fordon, om kunden önskar det.

Koncessionshavaren skall i sin verksamhet i tillämpliga delar iaktta språklagen (148/22). Koncessionshavaren skall även i övrigt sörja för att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens behov tillgodoses på enahanda grunder i koncessionshavarens verksamhet.

13 §

Jäv

På den personal som utför besiktningar och registreringar tillämpas i uppgifter som kräver koncession vad 10 och 11 §§ lagen om förvaltningsförfarande (598/82) stadgar om jäv för tjänstemän.

14 §

Rättelseyrkande

Rättelse i ett beslut som en koncessionshavare har fattat i ett besiktnings- eller registreringsärende får begäras hos fordonsförvaltningscentralen, om inte något annat stadgas i lag eller förordning. Ett rättelseyrkande skall framställas inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. En anvisning om hur begäran om rättelse skall göras skall bifogas beslutet.

15 §

Tillsyn

Fordonsförvaltningscentralen övervakar att denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs.

Koncessionshavaren är skyldig att lämna tillsynsmyndigheten och trafikministeriet de uppgifter som behövs för att övervaka att denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs. Koncessionshavaren skall underrätta tillsynsmyndigheten om förändringar i sina ägandeförhållanden, om personskiften i fråga om dem som är ansvariga för verksamheten samt om andra betydande förändringar som gäller verksamheten.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på ställen där verksamhet som kräver koncession bedrivs företa inspektioner som behövs för övervakningen av att denna lag och de stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den följs. Koncessionshavaren

är skyldig att ordna förhållandena så att en inspektion kan ske.

Polisen är skyldig att lämna handräckning vid tillsynen över iakttagandet och verkställigheten av denna lag och de stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den.

16 §

Tvångsmedel

Om det vid en inspektion eller annars upptäcks att en maskin eller anordning som används i besiktningsverksamheten inte uppfyller sådana väsentliga krav som uppställts i denna lag eller i stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan tillsynsmyndigheten antingen förbjuda användning av maskinen eller anordningen eller begränsa dess användning.

Tillsynsmyndigheten kan förelägga vite för att förstärka skyldigheten att lämna uppgifter enligt 15 § 2 mom. samt att iakta de förbud och begränsningar som avses ovan i 1 mom. I fråga om vite gäller viteslagen (1113/90). Den som underlåter att iakta ett förbud eller en förpliktelse som har meddelats eller ålagts med stöd av denna lag och som har förstärkts genom vite kan inte dömas till straff för samma gärning.

17 §

Återkallande av koncession

Trafikministeriet skall återkalla en koncession för en bestämd tid eller helt, om

1) koncessionshavaren inte bedriver regelbunden fordonsbesiktning på besiktningsstället eller om han upphör med verksamheten i fråga,

2) koncessionshavaren inte längre uppfyller de allmänna kraven för erhållande av koncession och inte inom utsatt tid har avhjälpt bristerna,

3) koncessionshavaren har försatts i konkurs eller

4) koncessionshavaren eller en sådan representant för denne som har dominerande ställning har meddelats näringsförbud.

Koncessionen kan återkallas eller så kan koncessionshavaren ges en anmärkning eller skriftlig varning eller koncessionshavaren kan förbjudas utföra registrering, om

1) ett fordon som uppenbart inte uppfyller gällande stadganden och bestämmelser har godkänts vid en besiktning för användning i trafik,

2) den relativa andelen av de fordon som godkänts första gången vid en besiktning betydligt avviker från den allmänna nivån i landet,

3) registreringarna inte har utförts på behörigt sätt,

4) det i verksamheten har brutits mot kravet på opartiskhet enligt 12 § eller mot något annat krav i denna lag, eller

5) koncessionshavaren bryter mot de krav som enligt trafikministeriets beslut gäller koncessionen eller mot kraven i de villkor som fogats till koncessionen.

En varning eller anmärkning kan ges också av fordonsförvaltningscentralen.

Ett beslut om återkallande av koncessionen eller ett registreringsförbud skall iakttas även om besvär har anförts mot beslutet.

18 §

Personregisteruppgifter

Trafikministeriet och fordonsförvaltningscentralen har rätt att få de uppgifter ur straffregistret och körkortregistret som behövs vid behandlingen av ärenden som gäller beviljande och återkallande av koncessioner.

19 §

Tystnadsplikt

Koncessionshavaren och hans anställda får inte för utomstående röja uppgifter som de fått om brott som avses i 4 § 1 mom. och som har begåtts av en person som avses i samma paragraf.

20 §

Straffstadganden

Den som utför fordonsbesiktning eller fordonsregistrering utan giltig koncession skall för *olovligt utövande av fordonsbesiktning* eller för *olovligt utövande av fordonsregistrering* dömas till böter eller fängelse i högst tre månader.

Den som försummar att göra anmälan eller lämna uppgifter enligt denna lag eller enligt

stadganden som har utfärdats med stöd av lagen eller som hindrar eller stör förrättandet av en inspektion som avses i 15 § 3 mom., skall för *brott mot stadgandena om koncession för besiktning och registrering av fordon* dömas till böter.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 19 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

21 §

Närmare stadganden och bestämmelser

Genom förordning stadgas närmare om den fordonsregistrering som får utföras med stöd av en koncession som avses i denna lag.

Trafikministeriet kan meddela närmare föreskrifter om de allmänna förutsättningarna för beviljande av koncession, om de lokaler och kontrollanordningar som används vid besiktningar, om kvalitetskrav och säkerställande av kvaliteten på besiktningverksamheten, om sändande av uppgifter om registrering och besiktning till fordonsregistret samt om samarbete med myndigheterna.

22 §

Ikraftträdande och övergångsstadganden

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs lagen den 22 december 1993 om koncession för fordonsbesiktning (1372/93).

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Koncessioner som har beviljats innan denna lag träder i kraft gäller som sådana den tid som har fastställts i koncessionen. Om sådan besiktningsverksamhet som avses i koncessionen inte har inletts förrän denna lag träder i kraft, börjar den bestämda tiden enligt 10 § 2 mom. löpa när lagen träder i kraft.

Om det aktiebolag eller dess dotterbolag som har bildats för att fortsätta Bilregistercentralens affärsverksamhet har ett sådant verksamhetsställe där det vid denna lags ikraftträdande har bedrivits besiktningsverk-

samhet och fordonsregistrering för vilken har lämnats koncessionsansökan innan denna lag träder i kraft, får detta verksamhetsställe fortsätta sin verksamhet i den omfattning som uppges i ansökan tills ansökan avgörs och tillsynsmyndigheten har genomfört inspektion. På ett sådant verksamhetsställe tillämpas i övrigt de stadganden som gäller koncessionshavare.

En person som den 1 april 1995 har utfört besiktningar av fordon anses uppfylla kraven enligt 11 §.

En koncession som har beviljats i 3 § 3 mom. avsett ämbetsverk, inrättning eller läroanstalt före den 1 april 1995 kan förnyas utan hinder av nämnda moment.

4.

Lag

om ändring av 84 och 106 b §§ vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 84 § 2 mom. och 106 b § vägtrafiklagen av den 3 april 1981 (267/81), sådana de lyder i lag av den 6 november 1992 (989/92), som följer:

84 §

Fordons godkännande för trafik och registrering

Importören och tillverkaren av ett fordon samt dess ägare och innehavare är skyldiga att till den som för fordonsregistret eller som har koncession för besiktning och registrering av fordon anmäla registeruppgifterna samt ändringar i dessa enligt vad som stadgas genom förordning, om inte ändringen gäller ett avregistrerat fordon. På uppdrag av ägaren eller innehavaren överförs skyldigheten att lämna anmälan på ett företag som avses i 9 § 3 mom. lagen om ett datasystem för vägtrafiken.

106 b §

Ansökan om rättelse

I beslut som den som mottagit förarexamen har fattat med stöd av denna lag eller en förordning som har utfärdats med stöd av den får yrkas rättelse hos fordonsförvaltningscentralen, om inte något annat stadgas i lag eller förordning. Rättelseyrkandet skall lämnas inom 30 dagar efter delfäendet av beslutet. Till beslutet skall fogas anvisning om rättelseyrkande.

Denna lag träder i kraft den 199 .

5.

Lag

om ändring av lagen om ett datasystem för vägtrafiken

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 15 september 1989 om ett datasystem för vägtrafiken (819/89) 17, 19 och 19 a §§,

dessas lagrum sådana de lyder, 17 § delvis ändrad genom lag av den 8 januari 1993 (7/93) samt 19 och 19 a §§ i nämnda lag,

ändras 1 §, 4 § 1 mom., i 6 § det inledande stycket samt 1 och 2 punkten, rubriken för

9 §, i 9 § 1 mom. det inledande stycket samt 3 och 4 punkten samt 9 § 3 och 4 mom., 10 § 1 mom. och 11—16 §§,

av dessa lagrum 1 §, 4 § 1 mom., 6 § 2 punkten, i 9 § 1 mom. det inledande stycket och 3 och 4 mom., 10 § 1 mom. samt 13 och 15 §§ sådana de lyder i nämnda lag av den 8 januari 1993, 11 § sådan den lyder i lag av den 19 april 1991 (722/91) och i nämnda lag av den 8 januari 1993, 12 § delvis ändrad genom lag av den 15 februari 1991 (345/91) och nämnda lag av den 8 januari 1993 och 16 § sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag, samt

fogas till 9 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 8 januari 1993, ett nytt 5 mom. och till lagen en ny 12 a och 12 b §§ samt till lagens 18 §, sådan den lyder i lag av den 21 april 1995 (657/95), ett nytt 1 mom. varvid nuvarande 1 mom. blir 2 mom., som följer:

1 §

Datasystemet för vägtrafiken och den registeransvarige

För främjande av trafiksäkerheten och för datatjänsten för vägtrafiken skall med hjälp av automatisk databehandling föras register över fordon och beskattningen av dem, över besiktning och inteckningar samt över körkort och förarexamina. Dessa register och de databehandlingsprogram som hör till dem bildar tillsammans datasystemet för vägtrafiken.

Datasystemet för vägtrafiken förs av fordonsförvaltningscentralen (*registeransvarig*).

4 §

Uppgifter i datasystemet för vägtrafiken

I databasen inom datasystemet för vägtrafiken får följande personuppgifter om fysiska personer registreras: i fråga om ägare och innehavare av fordon namn, personbeteckning, adress, hemkommun och boningsorten där, det polisdistrikt till vilket hemkommunen hör, och modersmål. I databasen får registreras motsvarande uppgifter i fråga om juridiska personer, även affärs- och samfundssignum. I databasen får dessutom registreras uppgifter om huruvida ägaren eller innehavaren är en fysisk eller en juridisk person samt om arten av innehavarens besittningsrätt.

6 §

Uppgifter i körkortsregistret

I körkortsregistret, där de som ansöker om

körkortstillstånd och de som innehar körkort samt körortslösa personer som har blivit misstänkta för trafikbrott och körortslösa personer som har gjort sig skyldiga till trafikbrott blir antecknade, införs på det sätt som närmare stadgas genom förordning följande uppgifter om dem som ansöker om körkortstillstånd, om körortsinnehavarna samt om körortslösa personer:

1) uppgifter om de fordonsklasser för vilka körkortstillståndet enligt beteckning som anger fordonsklassen har beviljats, de specialvillkor och specialtillstånd som hänför sig till körortsinnehavarna och motsvarande uppgifter om försvarsmaktens körkort,

2) uppgifter om trafikbrott som misstänks ha begåtts eller har begåtts vid framförande av ett motordrivet fordon, uppgifter om straff och andra påföljder för dessa brott, samt uppgifter om att körförbud eller temporärt körförbud har meddelats, körortsinnehavarna har upphört eller varning givits med stöd av vägtrafiklagen samt uppgifter om den gärning eller den misstänkta gärning som utgör grunden för dessa,

9 §

Rätt att få och registrera uppgifter

För datasystemet för vägtrafiken har fordonsförvaltningscentralen rätt att få följande uppgifter som i maskinläsbar form kan överföras till systemets databas:

1) ur befolkningsdatasystemet uppgifter om fysiska personers namn och adress samt om ändring av personbeteckning och om dödsfall,

3) ur trafikförsäkringscentralens och trafikförsäkringsbolagens system uppgifter om

grupptrafikförsäkringar, om försummelse av betalning av trafikförsäkringspremier, uppsägning av försäkring samt om fordon som temporärt saknar försäkring,

Den som håller förarexamen kan lagra uppgifter som gäller förarutbildning och förarexamen samt körkort genom direkt anslutning i vägtrafikens datasystem.

Uppgifterna i ett fordon's registreringsanmälan kan med tillstånd av fordonsförvaltningscentralen och med hjälp av teknisk anslutning överföras till datasystemet för vägtrafiken, om överföringen sker på uppdrag av fordonsägaren eller fordonsinnehavaren från datasystem som tillhör i handelsregistret antecknade företag som bedriver handel med fordon, finansierar fordon eller bedriver fordon's besiktningssverksamhet eller som tillhör försäkringsbolag.

Besiktning'sförrättaren kan med hjälp av teknisk anslutning till datasystemet för vägtrafiken överföra uppgifter om besiktning och registrering av fordon så som fordonsförvaltningscentralen bestämmer. Fordonsförvaltningscentralen kan på ansökan tillåta att uppgifterna registreras genom direkt anslutning.

10 §

Användningen av datasystemet för vägtrafiken

Fordonsförvaltningscentralen kan använda datasystemet för vägtrafiken och dess delregister vid skötseln av de uppgifter som enligt lag eller förordning hör till den.

11 §

Allmänna stadganden om utlämnande av uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken

Den som anholder om uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken skall uppge användningsändamålet för uppgifterna och på vilket sätt uppgifterna skyddas samt övriga omständigheter som behövs för utredande av förutsättningarna för utlämnande av uppgifter. Detta gäller dock inte statistikuppgifter och inte uppgifter som utlämnas enskilt, om inte något annat följer av denna lag.

De uppgifter som utlämnas ur datasystemet för vägtrafiken skall behövas för det användningsändamål som har uppgetts. En uppgift får inte utlämnas, om utlämnandet av grundad anledning kan misstänkas äventyra den registrerades integritetsskydd, hans intressen eller rättigheter eller statens säkerhet. Förutsättningen för massutlämnning av personuppgifter är ytterligare att kraven i personregisterlagen (471/87) 19 § 1 mom. 3 punkten uppfylls.

För rätt att i mottagarens datasystem lagra andra uppgifter som utlämnas med teknisk anslutning än statistikuppgifter krävs fordonsförvaltningscentralens tillstånd.

De utlämnade uppgifterna får användas endast för det ändamål för vilket de har utlämnats. Med undantag av enskilt utlämnade uppgifter får uppgifter inte lämnas ut till tredje man utan behörigt tillstånd.

12 §

Utlämnande av uppgifter ur fordonsregistret

Ur *fordonsregistret* kan lämnas ut

1) enskilt och på basis av registrerings-tecken eller tillverkningsnummer uppgifter om fordon, dock inte personbeteckningar,

2) uppgifter som en myndighet behöver vid skötseln av uppgifter som enligt lag eller förordning ankommer på den,

3) till trafikförsäkringscentralen uppgifter om försummelser att inom föreskriven tid teckna lagstadgad trafikförsäkring, för fastställande av gottgörelse som motsvarar trafikförsäkringspremie, samt till trafikförsäkringscentralen och trafikförsäkringsbolagen uppgifter för skötseln av ersättningssystemet för trafik- och bilförsäkringar samt till statskontoret uppgifter för skötseln av statens ersättningssystem, som motsvarar trafik- och bilförsäkringar,

4) till besiktning'sförrättare uppgifter för skötseln av besiktning's- och registreringsuppgifter,

5) till fordonsregistreringsmyndigheterna på Island samt i Norge, Sverige och Danmark uppgifter för förrättande av fordonsregistrering i nämnda länder,

6) uppgifter på basis av fordonets registreringstecken eller ägarens eller innehavarens namn eller affärs- och samfundssignum, för uppdatering av adressuppgifterna i kundregistret för ett företag som bedriver handel med

fordon, finansierar fordon, bedriver trafik- och bilförsäkringsverksamhet, besiktningsverksamhet eller annan verksamhet som hänför sig till fordon, förutsatt att utlämnandet av uppgifterna uppfyller kraven enligt 19 § 1 mom. 3 punkten och 20 § personregisterlagen,

7) på basis av fordonets registreringstecken andra uppgifter än personuppgifter, i samband med handel med och underhåll av fordon, till i handelsregistret antecknade företag som bedriver handel med fordon samt utöver dessa uppgifter ägarens eller innehavarens personuppgifter med dennes samtycke till företag som erhållit tillstånd enligt 9 § 4 mom.,

8) uppgifter för statistikföring eller vetenskaplig forskning, om kraven i personregisterlagen 19 § 1 mom. 3 punkten uppfylls, och

9) statistikuppgifter.

Ur fordonsregistret kan uppgifter lämnas ut även för andra än i 1 mom. nämnda ändamål, när ändamålet ansluter sig till trafiksäkerheten, trafik- eller bilförsäkringar, trafik, trafikförmödenheter, besiktning eller fordon. Personuppgifter på fordonets ägare eller innehavare får dock lämnas ut endast om mottagaren har rätt enligt personregisterlagen att införa de utlämnade uppgifterna i personregister.

Ur fordonsregistret får lämnas ut uppgifter för opinions- och marknadsundersökning, direktreklam, telefonförsäljning eller annan direkt marknadsföring samt för adresstjänst. Uppgifter om en fysisk person får utlämnas endast om den verksamhet för vilken uppgifterna begärs utlämnade hänför sig till trafiksäkerhet, trafik, trafik- eller bilförsäkring, trafikförmödenheter, besiktning, fordon eller handel med fordon. Utlämnandet av uppgifter om en fysisk person får omfatta endast namn- och adressuppgifter i annan än för automatisk databehandling lämplig form. Denna begränsning gäller dock inte utlämnande av uppgifter till besiktningsförrättare för skötseln av serviceuppgifter i samband med besiktningen. Uppgifter om fysiska personer får inte lämnas ut, om den registrerade med stöd av 23 § personregisterlagen har förbjudit att uppgifterna lämnas ut eller om mottagaren inte har rätt enligt personregisterlagen att införa de utlämnade uppgifterna i personregister.

Fordonsregistrets uppgifter får inte lämnas

ut med hjälp av teknisk anslutning i de fall som avses i 1 mom. 1, 6 och 7 punkten samt 3 mom.

12 a §

Utlämnande av personbeteckningen ur fordonsregistret

Utan den registrerades samtycke får personbeteckningar användas som grund för utlämnande av uppgifter eller personbeteckningar lämnas ut ur fordonsregistret endast

1) i de fall som avses i 12 § 1 mom. 2—4 och 8 punkten, eller

2) om en tillförlitlig identifiering av en person samt användningsändamålet med uppgifterna förutsätter det och den som anholder om uppgifterna innehar eller kan inneha personbeteckningen med stöd av personregisterlagen eller någon annan lag.

12 b §

Datasekretessnämndens dispens

Datasekretessnämnden kan av särskilda skäl med avvikelse från 12 § 2 mom. bevilja dispens för utlämnande av personuppgifter ur fordonsregistret, även om den som begär uppgifter inte har rätt enligt personregisterlagen att införa de utlämnade uppgifterna i personregister, samt till användning av personbeteckning som grund för anhållan om uppgifter eller till utlämnande av personbeteckning, även om förutsättningarna enligt 12 a § inte föreligger. En förutsättning är dessutom att det kan förhindras att den registrerades personliga integritet, hans intressen och rättigheter samt statens säkerhet äventyras.

13 §

Utlämnande av uppgifter ur körkortsregistret

I fråga om personer som finns registrerade i körkortsregistret skall uppgifter om brott eller misstänkt brott, körförbud, tillfälligt körförbud eller om att körrätt upphört hållas hemliga.

Ur registret får dock lämnas ut uppgifter i

följande fall:

1) till polisen samt tull- och gränsbevakningsmyndigheterna för behandling av ärenden som gäller körkort och trafiktillstånd samt för kontroll av personuppgifter,

2) till åklagarmyndigheter och domstolar för behandling av ärenden som ansluter sig till körkort,

3) till trafiktillståndsmyndigheterna för behandling av ärenden som hänför sig till beviljande och återkallande av trafiktillstånd,

4) till myndigheter som beviljar tillstånd att hålla bilskola uppgifter för behandling av ärenden som gäller beviljande och återkallande av tillstånd att hålla bilskola,

5) till den som håller förarexamina uppgifter för åligganden som gäller förarexamina och körkort,

6) till den koncessionsmyndighet som avses i lagen om koncession för besiktning och registrering av fordon (/95) för behandling av ärenden som gäller beviljande och återkallande av koncession för besiktning och registrering av fordon,

7) till de myndigheter på Åland, i Europeiska unionens medlemsstater eller i till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet anslutna stater som behandlar körkortsärenden uppgifter som behövs för behandlingen av körkortsärenden eller för enstaka kontrollåtgärder,

8) till försvarsmakten uppgifter som behövs för behandling av försvarsmaktens körkortsärenden,

9) under fordonsförvaltningscentralens tillsyn uppgifter för vetenskaplig forskning eller statistikföring, om det är uppenbart att utlämnandet av uppgifterna inte kränker de intressen till vilkas skydd tystnadsplikten har stadgats och om kraven i 19 § 1 mom. 3 punkten personregisterlagen fylls, samt

10) statistikuppgifter.

En privatperson får dessutom genom ett utdrag ur körkortsregistret sådana uppgifter från körkortsregistret som gäller honom själv och behövs för utbildning som ansluter sig till framförande av fordon, för inledande av yrkesverksamhet eller för något annat ärende som gäller körkort eller körkort. Då uppgifter begärs skall ändamålet för vilket uppgifterna behövs uppges. Detta ändamål skall antecknas i utdraget ur körkortsregistret.

Uppgifter ur körkortsregistret får inte lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning i de

fall som avses i 1 mom. 8 och 9 punkten.

14 §

Utlämnande av uppgifter ur fordonsbeskattningsregistret

Ur *fordonsbeskattningsregistret* kan lämnas ut

1) på basis av registreringstecken enstaka uppgifter för godtagbara ändamål på annat sätt än som massutlämning, dock inte personbeteckningar,

2) till polisen samt tull- och gränsbevakningsmyndigheterna uppgifter som hänför sig till tillsynen över motorfordonsbeskattningen,

3) till besiktningsförrättaren uppgifter för skötseln av uppgifter som enligt lag eller förordning hör till den,

4) till utskökningsmyndigheterna uppgifter som behövs för utskökning samt

5) till myndigheterna inom skatteförvaltningen uppgifter för ärenden som gäller uppboord av skatter.

15 §

Utlämnande av uppgifter ur bilintektningsregistret

Ur *bilintektningsregistret* kan lämnas ut

1) uppgifter om intektningsärenden som är anhängiga och om fastställande av inteckning samt

2) andra uppgifter på det sätt som stadgas i lagen om inteckning i bil (810/72).

Ur *bilintektningsregistret* får uppgifter inte lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning.

16 §

Förbud mot utlämnande av uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken i vissa fall

En person har utöver vad som stadgas i 23 § personregisterlagen rätt att förbjuda att hans adressuppgifter lämnas ut per telefon till någon annan än till en myndighet, till trafikförsäkringscentralen, till ett trafikförsäkringsbolag eller till en besiktningsförrättare.

Om en person har grundad anledning att misstänka att hans egen eller hans familjs hälsa eller säkerhet hotas, kan fordonsför-

valtningscentralen på skriftlig ansökan besluta att personuppgifter som gäller honom inte får lämnas ut ur datasystemet för vägtrafiken till andra än myndigheter samt till den som håller förarexamina. Detta beslut kan första gången gälla högst två år. Begränsningens giltighetstid kan förlängas ett år i sänder.

13 § 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om gärningen inte skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe.

18 §

Straffpåföljder

Den som bryter mot tystnadsplikten enligt

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

6.

L a g

om ändring av 20 § lagen om transport av farliga ämnen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 20 § lagen den 2 augusti 1994 om transport av farliga ämnen (719/94) som följer:

20 §

Sökande av rättelse

Rättelse i beslut som den som håller kör-tillståndsprov har fattat med stöd av denna lag eller en förordning som har utfärdats med stöd av den får yrkas hos fordonsförvaltningscentralen, om inte något annat stadgas på något annat ställe i lag eller förordning.

Rättelse i beslut gällande inspektion gjord av inspektionsbefattning som avses i 6 a § 1 mom. får yrkas hos säkerhetsteknikcentralen, om inte något annat stadgas i lag eller förordning.

Rättelseyrkandet skall framföras inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Till beslutet skall fogas anvisning om rättelseyrkande.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 25 augusti 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Trafikminister Tuula Linnainmaa

4.

L a g

om ändring av 84 och 106 b §§ vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 84 § 2 mom. och 106 b § vägtrafiklagen av den 3 april 1981 (267/81), sådana dessa lagrum lyder i lag av den 6 november 1992 (989/92), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

84 §

Fordons godkännande för trafik och registrering

Importören och tillverkaren av ett fordon samt dess ägare och innehavare är skyldiga att till den som för fordonsregistret eller handhar fordonsregisterfrågor anmäla registeruppgifterna samt ändringar i dessa enligt vad som stadgas genom förordning. På uppdrag av ägaren eller innehavaren överförs anmälningsskyldigheten på ett företag som avses i 9 § 3 mom. lagen om ett datasystem för vägtrafiken. *Ändringsuppgifter för ett fordon skall alltid anmälas till den som för fordonsregistret eller som handhar fordonsregisterfrågor, om inte ändringen gäller ett avregistrerat fordon.*

Importören och tillverkaren av ett fordon samt dess ägare och innehavare är skyldiga att till den som för fordonsregistret *eller som har koncession för besiktning och registrering av fordon* anmäla registeruppgifterna samt ändringar i dessa enligt vad som stadgas genom förordning, *om inte ändringen gäller ett avregistrerat fordon.* På uppdrag av ägaren eller innehavaren överförs skyldigheten att lämna anmälan på ett företag som avses i 9 § 3 mom. lagen om ett datasystem för vägtrafiken.

106 b §

Hänskjutande av ett ärende i vissa fall

Den som saken gäller kan till Bilregistercentralens enhet för fordonsförvaltningen hänskjuta ärenden som gäller förutsättningarna för att få genomgå förarexamen, klassificering av fordon, godkännande av konstruktionsändringar på fordon samt förutsättningarna för att registrera uppgifter om fordon.

Ett ärende skall hänskjutas skriftligen inom 30 dagar från den dag då den som saken gäller har fått kännedom om vilken ståndpunkt den som mottagit förarexamen, den som utfört besiktningen eller den som vid fordonsförvaltningen handhar registerärenden har intagit i ärendet.

106 b §

Ansökan om rättelse

I beslut som den som mottagit förarexamen har fattat med stöd av denna lag eller en förordning som har utfärdats med stöd av den får yrkas rättelse hos fordonsförvaltningscentralen, om inte något annat stadgas i lag eller förordning. Rättelseyrkandet skall lämnas inom 30 dagar efter delfäendet av beslutet. Till beslutet skall fogas anvisning om rättelseyrkande.

Denna lag träder i kraft den 199 .

5.

Lag

om ändring av lagen om ett datasystem för vägtrafiken

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 15 september 1989 om ett datasystem för vägtrafiken (819/89) 17, 19 och 19 a §§,

dess lagrum sådana de lyder, 17 § delvis ändrad genom lag av den 8 januari 1993 (7/93) samt 19 och 19 a §§ i nämnda lag,

ändras 1 §, 4 § 1 mom., i 6 § det inledande stycket samt 1 och 2 punkten, rubriken för 9 §, i 9 § 1 mom. det inledande stycket samt 3 och 4 punkten samt 9 § 3 och 4 mom., 10 § 1 mom. och 11—16 §§,

av dessa lagrum 1 §, 4 § 1 mom., 6 § 2 punkten, i 9 § 1 mom. det inledande stycket och 3 och 4 mom., 10 § 1 mom. samt 13 och 15 §§ sådana de lyder i nämnda lag av den 8 januari 1993, 11 § sådan den lyder i lag av den 19 april 1991 (722/91) och i nämnda lag av den 8 januari 1993, 12 § delvis ändrad genom lag av den 15 februari 1991 (345/91) och nämnda lag av den 8 januari 1993 och 16 § sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag, samt

fogas till 9 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 8 januari 1993, ett nytt 5 mom. och till lagen en ny 12 a och 12 b §§ samt till lagens 18 §, sådan den lyder i lag av den 21 april 1995 (657/95), ett nytt 1 mom. varvid nuvarande 1 mom. blir 2 mom., som följer:

Gällande lydelse

1 §

Datasystemet för vägtrafiken och den registeransvarige

För främjande av trafiksäkerheten och för skötseln av övriga uppgifter inom Bilregistercentralens behörighetsområde och för besiktning av fordon, registrering av fordon och körkort, mottagning av förarexamina, fordonsbeskattnig, in-teckning i bil samt för skötseln av övriga motsvarande uppgifter skall Bilregistercentralens enhet för fordonsförvaltningen med hjälp av automatisk databehandling föra register, vilka tillsammans bildar datasystemet för vägtrafiken.

Enheten för fordonsförvaltningen svarar dessutom, utöver vad som i övrigt stadgas i denna lag, för principiella frågor som gäller datainnehåller i och användningen av registren inom datasystemet för vägtrafiken samt utlämnandet av uppgifter ur dessa register.

Om inte något annat stadgas i lag eller förordning sköter Bilregistercentralen mottagningen av anmälningar som gäller registeruppgifter, utlämnande av uppgifter och leverans av utskrifts sam övriga datatjänster. På uppdrag av enheten för fordonsförvaltningen skall Bilregistercentralen även

Föreslagen lydelse

1 §

Datasystemet för vägtrafiken och den registeransvarige

För främjande av trafiksäkerheten och för datatjänsten för vägtrafiken skall med hjälp av automatisk databehandling föras register över fordon och beskattningen av dem, över besiktning och in-teckningar samt över körkort och förarexamina. Dessa register och de databehandlingsprogram som hör till dem bildar tillsammans datasystemet för vägtrafiken.

Datasystemet för vägtrafiken förs av fordonsförvaltningscentralen (registeransvarig).

Datasystemet för vägtrafiken förs av fordonsförvaltningscentralen (registeransvarig).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

föra registren inom datasystemet för vägtrafiken och delta i utvecklandet av datasystemet.

4 §

Uppgifter i datasystemet för vägtrafiken

I databasen inom datasystemet för vägtrafiken får följande personuppgifter registreras: i fråga om ägare och innehavare av fordon namn, hemadress eller adress på bopingsorten, personbeteckning *eller affärs- och samfundssignum*, hemort, polisdistrikt och språk. För statistiska ändamål får uppgifter registreras om huruvida ägaren och innehavaren är fysiska eller juridiska personer samt om arten av innehavarens besittningsrätt.

4 §

Uppgifter i datasystemet för vägtrafiken

I databasen inom datasystemet för vägtrafiken får följande personuppgifter *om fysiska personer* registreras: i fråga om ägare och innehavare av fordon namn, personbeteckning, adress, hemkommun och bopingsorten där, *det polisdistrikt till vilket hemkommunen hör, och modersmål. I databasen får registreras motsvarande uppgifter i fråga om juridiska personer, även affärs- och samfundssignum. I databasen får dessutom registreras uppgifter om huruvida ägaren eller innehavaren är en fysisk eller en juridisk person samt om arten av innehavarens besittningsrätt.*

6 §

Uppgifter i körkortsregistret

I *körkortsregistret*, där de som ansöker om körkortslösa personer som har gjort sig skyldiga till trafikbrott, införs på det sätt som närmare stadgas genom förordning följande uppgifter om dem som ansöker om körkortstillstånd, om körortsinnehavarna samt om körortslösa personer som har gjort sig skyldiga till trafikbrott:

1) uppgifter om fordonsklasser för fordon som körkortet medför rätt att framföra samt de specialvillkor och specialtillstånd som hänför sig till framförandet av ett fordon och motsvarande uppgifter om försvarsmaktens körkort,

2) uppgifter om staff och andra påföljder för trafikbrott som har begåtts vid framförandet av ett motordrivet fordon samt uppgifter om att körförbud ellet temporärt körförbud har meddelats, körtätten har upphört eller varning givits med stöd av vägtrafiklagen,

6 §

Uppgifter i körkortsregistret

I *körkortsregistret*, där de som ansöker om körkortstillstånd och de som innehar körkort samt körortslösa personer som har *blivit misstänkta för trafikbrott och körortslösa personer som har gjort sig skyldiga till trafikbrott* blir antecknade, införs på det sätt som närmare stadgas genom förordning följande uppgifter om dem som ansöker om körkortstillstånd, om körortsinnehavarna samt om körortslösa personer:

1) uppgifter om de fordonsklasser för vilka körkortstillståndet *enligt beteckning som anger fordonsklassen har beviljats*, de specialvillkor och specialtillstånd som hänför sig till *körtätten* och motsvarande uppgifter om försvarsmaktens körkort,

2) uppgifter om *trafikbrott som misstänks ha begåtts eller har begåtts vid framförande av ett motordrivet fordon*, uppgifter om straff och andra påföljder för dessa brott, samt uppgifter om att körförbud eller temporärt körförbud har meddelats, körtätten har upphört eller varning givits med stöd av vägtrafiklagen *samt uppgifter om den gär-*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Rätt att få uppgifter

För datasystemet för vägtrafiken har enheten för fordonsförvaltningen rätt att få följande uppgifter som i maskinläsbar form kan överföras till systemets databas:

1) ur det centrala befolkningsregistret uppgifter om fysiska personers namn och adress samt om ändring av personbeteckning och om dödsfall,

3) ur trafikförsäkringsföreningens och trafikförsäkringsbolagens datasystem uppgifter om grupptrafikförsäkringar, om försummelse av betalning av trafikförsäkringspremier, om uppsägning av försäkringar samt om fordon som temporärt saknar försäkring,

Uppgifterna i ett fordon's registreringsanmälan kan med tillstånd av enheten för fordonsförvaltning och med hjälp av teknisk anslutning överföras till datasystemet för vägtrafiken så som stadgas genom förordning, om överföringen sker på uppdrag av fordonsägaren eller fordonsinnehavaren från datasystem som tillhör i handelsregistret antecknade företag som bedriver handel med fordon eller finansierar fordon eller som tillhör försäkringsbolag.

Besiktningsförrättaren kan med hjälp av teknisk anslutning till datasystemet för vägtrafiken överföra uppgifter om besiktning av fordon så som enheten för fordonsförvaltningen bestämmer. Enheten för fordonsförvaltningen kan på ansökan tillåta att uppgifterna registreras genom direkt anslutning.

9 §

Rätt att få och registrera uppgifter

För datasystemet för vägtrafiken har *fordonsförvaltningscentralen* rätt att få följande uppgifter som i maskinläsbar form kan överföras till systemets databas:

1) ur *befolkningsdatasystemet* uppgifter om fysiska personers namn och adress samt om ändring av personbeteckning och om dödsfall,

3) ur *trafikförsäkringscentralens* och trafikförsäkringsbolagens *system* uppgifter om grupptrafikförsäkringar, om försummelse av betalning av trafikförsäkringspremier, uppsägning av försäkring samt om fordon som temporärt saknar försäkring,

Den som håller förarexamen kan lagra uppgifter som gäller förarutbildning och förarexamen samt körkort genom direkt anslutning i vägtrafikens datasystem.

Uppgifterna i ett fordon's registreringsanmälan kan med tillstånd av *fordonsförvaltningscentralen* och med hjälp av teknisk anslutning överföras till datasystemet för vägtrafiken, om överföringen sker på uppdrag av fordonsägaren eller fordonsinnehavaren från datasystem som tillhör i handelsregistret antecknade företag som bedriver handel med fordon, finansierar fordon *eller bedriver fordonsbesiktningsverksamhet* eller som tillhör försäkringsbolag.

Besiktningsförrättaren kan med hjälp av teknisk anslutning till datasystemet för vägtrafiken överföra uppgifter om besiktning *och registrering* av fordon så som fordonsförvaltningscentralen bestämmer. *Fordonsförvaltningscentralen* kan på ansökan tillåta att uppgifterna registreras genom direkt anslutning.

ning eller den misstänkta gärning som utgör grunden för dessa,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

*Användningen av datasystemet för
vägtrafiken*

Bilregistercentralens enhet för fordonsförvaltningen kan använda delregistren inom datasystemet för vägtrafiken vid skötseln av de uppgifter som hör till den. *Det samma gäller Bilregistercentralen i övrigt, om inte något annat stadgas i denna lag.*

10 §

*Användningen av datasystemet för
vägtrafiken*

Fordonsförvaltningscentralen kan använda datasystemet för vägtrafiken och dess delregister vid skötseln av de uppgifter som enligt lag eller förordning hör till den.

11 §

*Allmänna stadganden om utlämnande av
uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken*

Den som anhåller om uppgifter ur datasystemet för vägtrafiken skall uppge användningsändamålet för uppgifterna och på vilket sätt uppgifterna skyddas samt övriga omständigheter som behövs för utredande av förutsättningarna för utlämnande av uppgifter. Detta gäller dock inte statistikuppgifter och inte uppgifter som utlämnas enskilt, om inte något annat följer av denna lag.

De uppgifter som utlämnas ur datasystemet för vägtrafiken skall behövas för det användningsändamål som har uppgetts. En uppgift får inte utlämnas, om utlämnandet av grundad anledning kan misstänkas äventyra den registrerades integritetsskydd, hans intressen eller rättigheter eller statens säkerhet. Förutsättningen för massutlämning av personuppgifter är ytterligare att kraven i personregisterlagen (471/87) 19 § 1 mom. 3 punkten uppfylls.

För rätt att i mottagarens datasystem lagra andra uppgifter som utlämnas med teknisk anslutning än statistikuppgifter krävs fordonsförvaltningscentralens tillstånd.

De utlämnade uppgifterna får användas endast för det ändamål för vilket de har utlämnats. Med undantag av enskilt utlämnade uppgifter får uppgifter inte lämnas ut till tredje man utan behörigt tillstånd.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Utlämnande av uppgifter ur fordonsregistret

Ur *fordonsregistret* kan uppgifter lämnas (se föresl. 12 §)
ut på följande sätt:

1) på basis av registreringsteckan eller tillverkningsnummer i enskilda fall, dock inte personbeteckningar eller affärs- och samfundssignum,

2) till polisen uppgifter om dem som försummat sin skyldighet att inom föreskriven tid göra registreringsanmälan, för bestämmande av eventuellt straff,

3) till trafikförsäkningsföreningen uppgifter om försummelser att inom föreskriven tid teckna lagstadgad trafikförsäkring, för fastställande av gottgörelse som motsvarar trafikförsäkringspremie, samt till trafikförsäkringsbolagen och statskontoret om sådana ändringar i uppgifterna om fordon som inverkat på försäkringspremien,

4) till besiktningsförrättare för skötseln av besiktningsuppgifter,

5) för ändamål som ansluter sig till trafiksäkerheten, trafiken, trafikförnödenheter eller fordonshandeln uppgifter om fordonsägares och fordonsinnehavares namn och adress i annan form än sådan som lämpar sig för automatisk databehandling, om det är fråga om opinions- och marknadsundersökningar, direktreklam, telefonförsäljning eller annan direkt marknadsföring samt för adresstjänst, och mottagaren enligt personregisterlagen (471/87) har rätt att i personregister införa de uppgifter som lämnas ut och på villkor att den registrerade inte har förbjudit att uppgifterna lämnas ut; vid utlämnandet får som urvalsgrund användas sådana uppgifter i *fordonsregistret* som gäller fordon samt ägare eller innehavare av fordon, dock inte personbeteckningar,

6) till försvarsmakten för skötseln av åligganden som stadgas för den,

7) till de myndigheter som sköter parkeringsövervakning samt fullgör åligganden enligt lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skotfordon (151/75) förskötseln av dessa åligganden, samt

8) till Ålands landskapsstrelse för skötseln av registreringsåligganden i fråga om fordon i landskapet Åland.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Ur fordonsregistret kan uppgifter lämnas ut även i andra fall än de som avses i 1 mom. för ändamål som ansluter sig till trafiksäkerheten, trafikförsäkringar, trafik, trafikförnödenheter eller fordon eller för något annat motsvarande ändamål. Namn- och adressuppgifter på fordonets ägare och innehavare får överlåtas endast om mottagaren har rätt att enligt 1 mom. 5 punkten införa de överlåtna uppgifterna i personregister och den som är registrerad inte har förbjudit att uppgifterna överläts. På utlämnande av uppgifter för opinions- och marknadsundersökning, direktreklam, telefonsäljning eller annan direkt marknadsföring samt för adress-tjänst tillämpas dock endast 1 mom. 5 punkten.

Utan den registrerades samtycke får personbeteckningar inte lämnas ut ur fordonsregistret utom i de fall som avses i 1 mom. 2—4 punkterna eller i de fall då uppgifterna lämnas ut för skötsel av trafikförsäkring, förebyggande och utredning av brott, utskökningsärenden eller parkeringsövervakning. Personbeteckningar får även lämnas ut för statistikföring, vetenskaplig forskning eller något annat därmed jämförbart ändamål, varvid för utlämnandet krävs att det uppfyller kraven enligt 19 § 1 mom. 3 punkten personregisterlagen. Vad som här stadgas om utlämnande av personbeteckning gäller på motsvarande sätt även användande av personbeteckningen som grund för överlåtelse av uppgifter.

12 §

Utlämnande av uppgifter ur fordonsregistret

(se gällande 11 och 15 §§)

Ur fordonsregistret kan lämnas ut

- 1) enskilt och på basis av registrerings-tecken eller tillverkningsnummer uppgifter om fordon, dock inte personbeteckningar,
- 2) uppgifter som en myndighet behöver vid skötseln av uppgifter som enligt lag eller förordning ankommer på den,
- 3) till trafikförsäkringscentralen uppgifter om försummelser att inom föreskriven tid teckna lagstadgad trafikförsäkring, för fastställande av gottgörelse som motsvarar trafikförsäkringspremie, samt till trafikförsäkringscentralen och trafikförsäkringsbolagen

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

uppgifter för skötseln av ersättningssystemet för trafik- och bilförsäkringar samt till statskontoret uppgifter för skötseln av statens ersättningssystem, som motsvarar trafik- och bilförsäkringar,

4) till besiktningsförrättare uppgifter för skötseln av besiktnings- och registreringsuppgifter,

5) till fordonregistreringsmyndigheterna på Island samt i Norge, Sverige och Danmark uppgifter för förrättande av fordonregistrering i nämnda länder,

6) uppgifter på basis av fordonets registreringstecken eller ägarens eller innehavarens namn eller affärs- och samfundssignum, för uppdatering av adressuppgifterna i kundregistret för ett företag som bedriver handel med fordon, finansierar fordon, bedriver trafik- och bilförsäkringsverksamhet, besiktningsverksamhet eller annan verksamhet som hänför sig till fordon, förutsatt att utlämnandet av uppgifterna uppfyller kraven enligt 19 § 1 mom. 3 punkten och 20 § personregisterlagen,

7) på basis av fordonets registreringstecken andra uppgifter än personuppgifter, i samband med handel med och underhåll av fordon, till i handelsregistret antecknade företag som bedriver handel med fordon samt utöver dessa uppgifter ägarens eller innehavarens personuppgifter med dennes samtycke till företag som erhållit tillstånd enligt 9 § 4 mom.,

8) uppgifter för statistikföring eller vetenskaplig forskning, om kraven i personregisterlagen 19 § 1 mom. 3 punkten uppfylls, och

(se gällande 11 § 2 mom. och 15 § 2 mom.)

9) statistikuppgifter.

Ur fordonregistret kan uppgifter lämnas ut även för andra än i 1 mom. nämnda ändamål, när ändamålet ansluter sig till trafiksäkerheten, trafik- eller bilförsäkringar, trafik, trafikförnödenheter, besiktning eller fordon. Personuppgifter på fordonets ägare eller innehavare får dock lämnas ut endast om mottagaren har rätt enligt personregisterlagen att införa de utlämnade uppgifterna i personregister.

(se gällande 11 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom.)

Ur fordonregistret får lämnas ut uppgifter för opinions- och marknadsundersökning, direktreklam, telefonförsäljning eller annan direkt marknadsföring samt för adresstjänst.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Uppgifter om en fysisk person får utlämnas - endast om den verksamhet för vilken uppgifterna begärs utlämnade hänför sig till trafik-säkerhet, trafik, trafik- eller bilförsäkring, trafikförnödenheter, besiktning, fordon eller handel med fordon. Utlämnandet av uppgifter om en fysisk person får omfatta endast namn- och adressuppgifter i annan än för automatisk databehandling lämplig form. Denna begränsning gäller dock inte utlämnande av uppgifter till besiktningsförrättare för skötseln av serviceuppgifter i samband med besiktningen. Uppgifter om fysiska personer får inte lämnas ut, om den registrerade med stöd av 23 § personregisterlagen har förbjudit att uppgifterna lämnas ut eller om mottagaren inte har rätt enligt personregisterlagen att införa de utlämnade uppgifterna i personregister.

Fordonsregistrets uppgifter får inte lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning i de fall som avses i 1 mom. 1, 6 och 7 punkten samt 3 mom.

(se gällande 11 § 3 mom.)

12 a §

Utlämnande av personbeteckningen ur fordonsregistret

Utan den registrerades samtycke får personbeteckningar användas som grund för utlämnande av uppgifter eller personbeteckningar lämnas ut ur fordonsregistret endast

1) i de fall som avses i 12 § 1 mom. 2—4 och 8 punkten, eller

2) om en tillförlitlig identifiering av en person samt användningsändamålet med uppgifterna förutsätter det och den som anholder om uppgifterna innehar eller kan inneha personbeteckningen med stöd av personregisterlagen eller någon annan lag.

(se gällande 11 § 3 mom.)

12 b §

Datasekretessnämndens dispens

Datasekretessnämnden kan av särskilda skäl med avvikelse från 12 § 2 mom. bevilja dispens för utlämnande av personuppgifter ur fordonsregistret, även om den som begär uppgifter inte har rätt enligt personregisterlagen att införa de utlämnade uppgifterna i personregister, samt till användning av per-

(se gällande 15 § 3 mom.)

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

sonbeteckning som grund för anhållan om uppgifter eller till utlämnande av personbeteckning, även om förutsättningarna enligt 12 a § inte föreligger. En förutsättning är dessutom att det kan förhindras att den registrerades personliga integritet, hans intressen och rättigheter samt statens säkerhet äventyras.

12 §

Utlämnande av uppgifter ur körkortsregistret

Uppgifterna i körkortsregistret skall hållas hemliga. Ur registret får dock lämnas ut uppgifter

(se föresl. 13 §)

1) till polisen, trafiktillståndsmyndigheter, gränsbevakningsmyndigheter, åklagarmyndigheter och domstolar för behandling av ärenden som ansluter sig till körkort,

2) till en tillståndsmyndighet uppgifter som behövs för behandlingen av ärenden som gäller beviljande och återkallande av trafiktillstånd enligt lagen om tillståndspliktig godstrafik på väg (342/91) och lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/91),

3) till försvarsmakten de uppgifter som behövs för behandling av försvarsmaktens körkortsärenden,

4) till de myndigheter i Danmark, Island, Norge och Sverige som behandlar körkortsärenden uppgifter som behövs för behandlingen av körkortsärenden eller för enstaka kontrollåtgärder samt

5) med tillstånd av enheten för fordonshållningen och under dess tillsyn material i körkortsregistret för vetenskaplig forskning eller något annat motsvarande ändamål.

En privatperson får dessutom genom ett utdrag ur körkortregistret sådana uppgifter från körkortregistret som gäller honom själv och behövs för utbildning som ansluter sig till framförande av fordon, för inledande av yrkesverksamhet eller för något annat ärende som gäller körkort eller körrätt. När uppgifter begärs skall det ändamål för vilket uppgifterna behövs meddelas. Detta ändamål skall antecknas i körkortregisterutdraget.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

*Utlämnande av uppgifter ur
körkortsregistret*

(se gällande 12 §, 16 § 1 mom. och 17 §)

I fråga om personer som finns registrerade i körkortsregistret skall uppgifter om brott eller misstänkt brott, körförbud, tillfälligt körförbud eller om att körrätt upphört hållas hemliga.

Ur registret får dock lämnas ut uppgifter i följande fall:

1) till polisen samt tull- och gränsbevakningsmyndigheterna för behandling av ärenden som gäller körrätt och trafiktillstånd samt för kontroll av personuppgifter,

2) till åklagarmyndigheter och domstolar för behandling av ärenden som ansluter sig till körrätt,

3) till trafiktillståndsmyndigheterna för behandling av ärenden som hänför sig till beviljande och återkallande av trafiktillstånd,

4) till myndigheter som beviljar tillstånd att hålla bilskola uppgifter för behandling av ärenden som gäller beviljande och återkallande av tillstånd att hålla bilskola,

5) till den som håller förarexamina uppgifter för åligganden som gäller förarexamina och körkort,

6) till den koncessionsmyndighet som avses i lagen om koncession för besiktning och registrering av fordon (/95) för behandling av ärenden som gäller beviljande och återkallande av koncession för besiktning och registrering av fordon,

7) till de myndigheter på Åland, i Europeiska unionens medlemsstater eller i till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet anslutna stater som behandlar körkortsärenden uppgifter som behövs för behandlingen av körkortsärenden eller för enstaka kontrollåtgärder,

8) till försvarsmakten uppgifter som behövs för behandling av försvarsmaktens körkortsärenden,

9) under fordonsförvaltningscentralens tillsyn uppgifter för vetenskaplig forskning eller statistikföring, om det är uppenbart att utlämnandet av uppgifterna inte kränker de intressen till vilkas skydd tystnadsplikten har stadgats och om kraven i 19 § 1 mom. 3

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

13 §

*Utlämnande av uppgifter ur
fordonsbeskattningsregistret*

Ur *fordonsbeskattningsregistret* kan uppgifter lämnas ut på följande sätt:

1) på basis av registreringstecken enstaka uppgifter för godtagbara ändamål, dock inte personbeteckningar eller affärs- och samfundssignum,

2) för skötseln av uppgifter som hör till besiktningsförrättaren, och

3) till utsökningssmyndigheterna uppgifter som behövs för utsökning.

punkten personregisterlagen fylls, samt

10) statistikuppgifter.

En privatperson får dessutom genom ett utdrag ur körkortsregistret sådana uppgifter från körkortsregistret som gäller honom själv och behövs för utbildning som ansluter sig till framförande av fordon, för inledande av yrkesverksamhet eller för något annat ärende som gäller körkort eller körrätt. Då uppgifter begärs skall ändamålet för vilket uppgifterna behövs uppges. Detta ändamål skall antecknas i utdraget ur körkortsregistret.

Uppgifter ur körkortsregistret får inte lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning i de fall som avses i 1 mom. 8 och 9 punkten.

(se föresl. 14 §)

14 §

*Utlämnande av uppgifter ur
fordonsbeskattningsregistret*

(se gällande 13 § och 16 § 2 mom.)

Ur *fordonsbeskattningsregistret* kan lämnas ut

1) på basis av registreringstecken enstaka uppgifter för godtagbara ändamål *på annat sätt än som massutlämning, dock inte personbeteckningar,*

2) till polisen samt tull- och gränsbevakningsmyndigheterna uppgifter som hänför sig till tillsynen över motorfordonsbeskattningen,

3) till besiktningsförrättaren uppgifter för skötseln av uppgifter som enligt lag eller förordning hör till den,

4) till utsökningssmyndigheterna uppgifter som behövs för utsökning, *samt*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5) till myndigheterna inom skatteförvaltningen uppgifter för ärenden som gäller uppbörd av skatter.

15 §

Utlämnande av uppgifter ur bilintektningsregistret

(se gällande 14 § och 16 § 3 mom.)

Ur *bilintektningsregistret* kan lämnas ut
1) uppgifter om inteckningsärenden som är anhängiga och om fastställande av inteckning samt
2) andra uppgifter på det sätt som stadgas i lagen om inteckning i bil (810/72).
Ur bilintektningsregistret får uppgifter inte lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning.

15 §

Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning

Ur *fordonsregistret* får uppgifter lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning

(se prop. 12 §)

1) till polisen för trafikövervakning samt för förebyggande och utredning av brott,

2) till tullmyndigheterna för övervakning av utrikestrafiken samt förebyggande och förundersökning i fråga om tullbrott samt till gränsbevakningsväsendet för skötseln av uppgifter som anges i förordningen om gränsbevakningsväsendet (358/92)

3) till åklagare för åtalsprövning, till domstol för lagskipning och till justitieministeriet för verkställighet,

4) till utsködningsmyndigheterna för utsködnings,

5) till trafikförsäkningsföreningen, trafikförsäkringsbolagen och statskontoret uppgifter om fordonsägares och fordonsinnehavares namn och adress, personbeteckning eller affärs- och samfundssignum, för skötseln av trafikförsäkringar eller motsvarande statliga ersättningssystem, samt uppgifter som gäller identifiering, registrering och besiktning av fordon samt trafikförsäkringar och fordons tekniska egenskaper, om uppgifterna behövs för fastställandet av försäkringspremier,

6) till en besiktningsförfattare för skötseln av besiktningsuppgifter,

7) till de myndigheter som sköter parkeringsövervakning samt fullgör åligganden

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

enligt lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon (151/75), för skötseln av dessa åligganden,

8) till företag som bedriver handel med fordon och som har antecknats i handelsregistret, på villkor som enheten för fordonsförvaltningen särskilt fastställer, följande uppgifter i samband med fordonshandel och fordonsservice: identifierings-, registrerings-, besiktnings- och försäkringsuppgifter och tekniska data samt till företag eller andra sammanslutningar som har fått tillstånd enligt 9 § 3 mom. dessutom personuppgifter om de med ägarens eller innehavarens samtycke lämnas ut på basis av fordonets registreringstecken,

9) till försvarsmakten följande uppgifter: identifierings-, registrerings- och besiktningsuppgifter och tekniska data samt ägarens och innehavarens namn, adress samt affärs- och samfundssignum, för skötseln av lagstadgade åligganden samt

10) till Ålands landskapsstyrelse för skötseln av registreringsåligganden i fråga om fordon i landskapet Åland.

Ur fordonsregistret får med tillstånd av enheten för fordonsförvaltningen lämnas ut uppgifter med hjälp av teknisk anslutning även till andra än de som nämns i 1 mom. för ett ändamål som har samband med trafiksäkerheten, trafikförsäkringar, trafik, trafikförnödenheter eller fordon eller för något annat motsvarande ändamål. Om ägarens eller innehavarens personbeteckning lämnas ut med hjälp av anslutning, skall enheten för fordonsförvaltningen höra dataombudsmannen innan tillstånd beviljas. Uppgifter om ägarens eller innehavarens namn och adress får lämnas ut endast om mottagaren så som avses i personregisterlagen är berättigad att registrera de uppgifter som skall lämnas till ett personregister och den registrerade inte har motsatt sig detta.

Enheten för fordonsförvaltningen kan efter att ha hört dataombudsmannen ge en mottagare som avses i 1 och 2 mom. tillstånd att i sitt datasystem lagra de uppgifter som lämnas ut för ett ärende som mottagaren behandlar.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse**Utlämnande av uppgifter ur övriga register
med hjälp av teknisk avslutning*

(se prop. 13—15 §)

Ur *körkortregistret* får uppgifter med hjälp av teknisk avslutning lämnas som följer:

1) till polisen för behandling av ärenden som hänför sig till kör rätt och trafik tillstånd samt för kontroll av personuppgifter,

2) till åklagar myndigheter och domstolar för behandling av ärenden i anslutning till kör rätt,

3) till gränsbevaknings myndigheter för behandling av ärenden i anslutning till kör rätt samt för kontroll av personuppgifter, samt

4) till trafik tillstånd myndigheter för behandling av ärenden som gäller beviljande eller återkallande av trafik tillstånd.

Ur *fordonsbeskattningsregistret* får uppgifter utlämnas med hjälp av teknisk anslutning som följer:

1) till polis- och tull myndigheter för skötseln av uppgifter som hänför sig till tillsynen över motorfordonsbeskattningen,

2) till besiktningsförrättare för skötseln av föreskrivna uppgifter, och

3) till skatteförvaltnings myndigheterna för skötseln av ärenden som hänför sig till in- drivning av skatter.

Ur *bilintekningsregistret* får uppgifter inte överlätas med hjälp av teknisk anslutning.

16 §

*Förbud mot utlämnande av uppgifter ur
datasystemet för vägtrafiken i vissa fall*

En person har utöver vad som stadgas i 23 § personregisterlagen rätt att förbjuda att hans adressuppgifter lämnas ut per telefon till någon annan än till en myndighet, till trafikförsäkringscentralen, till ett trafikförsäkringsbolag eller till en besiktningsförrättare.

Om en person har grundad anledning att misstänka att hans egen eller hans familjs hälsa eller säkerhet hotas, kan fordonsförvaltningscentralen på skriftlig ansökan besluta att personuppgifter som gäller honom inte får lämnas ut ur datasystemet för vägtrafiken till andra än myndigheter samt till den som håller förarexamina. Detta beslut

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

kan första gången gälla högst två år. Begränsningens giltighetstid kan förlängas ett år i sänder.

17 §

Tystnadsplikt

Uppgifter om brott som begåtts av någon som har antecknats i körkortsregistret, om körförbud, temporärt körförbud eller körrätens upphörande får inte röjas för utomstående.

Angående straff för brott mot den tystnadsplikt som gäller tjänstemän och offentligt anställda arbetstagare stadgas i 40 kap. 5 § (792/89) strafflagen.

(upphävs)

18 §

Straffpåföljder

18 §

Straffpåföljder

Den som bryter mot tystnadsplikten enligt 13 § 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om gärningen inte skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe.

19 §

Överföring av ärende

En part kan överföra ett ärende som gäller registrens datainhåll, användningen av registren eller utlämnande av uppgifter ur registren till enheten för fordonsförvaltningen för avgörande.

Ärendet skall överföras till enheten för fordonsförvaltningen inom 30 dagar räknat från den dag då parten fick kännedom om Bilregistercentralens ståndpunkt i ärendet.

(upphävs)

19 a §

Övervakning

Enheten för fordonsförvaltningen övervakar utlämnande av uppgifter enligt denna lag samt övrig med registren förknippad

(upphävs)

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse**verksamhet.*

*Denna lag träder i kraft den 199 .**Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.*

6.**L a g****om ändring av 20 § lagen om transport av farliga ämnen***I enlighet med riksdagens beslut**ändras 20 § lagen den 2 augusti 1994 om transport av farliga ämnen (719/94) som följer:**Gällande lydelse**Föreslagen lydelse***20 §****20 §****Överföring av ärende****Sökande av rättelse**

När det krävs att föraren av ett fordon som används för vägtransport skall ha körtillstånd som berättigar till transport av farliga ämnen, kan en part överföra ett ärende som gäller beviljande, återkallande, ändring och förnyelse av körtillstånd till fordonsförvaltningen för avgörande.

Rättelse i beslut som den som håller körtillståndsprov har fattat med stöd av denna lag eller en förordning som har utfärdats med stöd av den får yrkas hos fordonsförvaltningscentralen, om inte något annat stadgas på något annat ställe i lag eller förordning.

Rättelse i beslut gällande inspektion gjord av inspektionsbefattning som avses i 6 a § 1 mom. får yrkas hos säkerhetsteknikcentralen, om inte något annat stadgas i lag eller förordning.

Ärendet skall överföras till fordonsförvaltningen inom 30 dagar från den dag då den som saken gäller fick kännedom om körtillståndgivarens ståndpunkt i ärendet.

Rättelseyrkandet skall framföras inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Till beslutet skall fogas anvisning om rättelseyrkande.

Denna lag träder i kraft den 199 .
